

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2022-2026

GROENLINKS
ZWOLLE

VOORWOORD

Beste Zwollenaren,

“Wij zijn de eerste generatie die armoede kan beëindigen en de laatste generatie die de stappen kan zetten om de verwoestende gevolgen van de klimaatverandering te voorkomen.”

Ban Ki-Moon Verenigde Naties

Zwolle is voor mij de stad waar levendigheid, cultuur, evenementen, werk, sport, horeca en winkels lange tijd het ritme bepaalden. Corona zette dit opeens stil. De hectiek die we nog zagen was de hectiek in zorginstellingen als verpleeghuizen, ziekenhuizen, in de supermarkten en logistieke centra, in de kinderopvang en het onderwijs. Zwolle is voor mij echter ook een sociale stad, een stad met een hoog noaberschap gehalte, ook dat werd door de Corona crisis nog eens extra uitgelicht en zeker niet stilgezet. Dat maakt me trots.

Ik zie echter ook uitdagingen voor onze stad. Daarbij denk ik aan de gevolgen van de klimaatverandering, de wooncrisis en de toenemende ongelijkheid. Gedreven vanuit de waarden eerlijk delen en duurzaam omgaan met de aarde en alles wat daarop leeft wil ik me, samen met de GroenLinks fractie, inzetten voor Zwolle. Een Zwolle dat ons nu en in de toekomst een veilige, gezonde en groene leefomgeving, financiële zekerheid en een dak boven het hoofd biedt. Maar ook een Zwolle dat geen eiland op zich is maar onderdeel van een globale samenleving waaraan we deelnemen en waarin we onze verantwoordelijkheid nemen.

GroenLinks durft te kiezen. Niet voor de vervuilers en vertragers, maar voor verandering. Voor een duurzaam, eerlijk en gelijkwaardig Zwolle. Vier jaar geleden kregen we het vertrouwen van de kiezer. We hebben niet op onze handen gezeten. Integendeel. Dankzij de inzet van GroenLinks is Zwolle groener, duurzamer, eerlijker en gelijkwaardiger geworden. Een sterk GroenLinks blijft nodig om daarmee door te kunnen gaan en de extra stappen te zetten, die nu nodig zijn. Waar we voor staan de komende vier jaar? Dat lees je in dit verkiezingsprogramma. Een verkiezingsprogramma dat de sustainable development goals (duurzame ontwikkel doelen) als basis heeft.

Samen kunnen wij deze opgave aan, samen maken we van Zwolle die inclusieve, sociale stad voor iedereen.

Anja Roelfs

Lijsttrekker GroenLinks Zwolle

INHOUD

VOORWOORD	2
INHOUD	3
INLEIDING	5
Hier staan wij voor!	6
Klimaatactie	6
Betaalbaar wonen in een groene wijk	6
Groen Zwolle voor mens, dier en natuur	7
Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad	7
Iedereen doet mee in Zwolle	8
Toegankelijke zorg en ondersteuning	9
Levendige stad	9
Zwolle van ons allemaal	10
DOEL 1. GEEN ARMOEDE	11
Betere schuldhulpverlening en preventie	11
Minder werkloosheid	12
Kinderen groeien niet in armoede op	12
DOEL 2. GEEN HONGER	13
Minder voedselverspilling	13
Elke dag een gezonde maaltijd voor iedereen	13
DOEL 3. GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN	15
Meer preventie en samenwerking	17
Hulp bij (ongewenste) zwangerschap	17
DOEL 4. KWALITEITSONDERWIJS	19
Groene en gezonde scholen	20
Meer variatie in achtergronden op scholen	20
Ondersteuning van scholen bij subsidie-aanvragen	20
DOEL 5. GENDERGELIJKHEID	22
De gemeente is een aanjager van gendergelijkheid	23
We bestrijden geweld en uitbuiting op basis van gender	23
DOEL 6. DRINKWATER EN SANITAIR	24
Meer openbare, genderneutrale, rolstoeltoegankelijke toiletten	25
Geen bestrijdingsmiddelen	25
DOEL 7. DUURZAME ENERGIE	26

Meer zonnepanelen	27
Meer windmolens	27
DOEL 8. WERK EN ECONOMIE	29
Hoger minimumloon	30
DOEL 9. INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR	32
Een autovrije binnenstad	32
Betere fietsinfrastructuur	33
Maximaal 30 op wegen zonder apart fietspad	33
Meer openbare laadpalen voor elektrische auto's	33
DOEL 10. VERMINDERING ONGELIJKHEID	35
Een inclusieve stad	35
DOEL 11. DUURZAME STAD	37
Meer nieuwe woningen	39
Betere isolatie en meer zonnepanelen	40
We investeren in cultuur	40
DOEL 12. Verantwoorde consumptie en productie	42
Een circulaire economie	42
Meer kringloop	43
DOEL 13. KLIMAATACTIE	44
Zwolle klimaatkoploper	44
Meer bomen	45
DOEL 14. LEVEN IN HET WATER	46
Betere waterzuivering	46
DOEL 15. LEVEN OP HET LAND	48
Meer biodiversiteit	49
Verbeteren van dierenwelzijn	49
DOEL 16. VREDE, JUSTITIE EN PUBLIEKE DIENSTEN	50
Gebruiksvriendelijke gemeentelijke diensten	51
Criminaliteit voorkomen	52
DOEL 17. PARTNERSCHAPPEN	54
Meer samenwerking met gemeenten	54
Met samenwerking volgens de SDG's	54

INLEIDING

Think global, act local. Het heeft al vaker in ons verkiezingsprogramma gestaan. Maar hoe breng je dit in de praktijk? De Verenigde Naties heeft hiervoor een handvest gemaakt: de duurzame ontwikkelingsdoelen. Willen we in 2030 deze duurzame doelen behalen, dan moeten we lokaal in actie komen. De komende raadsperiode is hét moment om dit te doen.

In november 2020 is de programmacommissie aangesteld. We hebben toen met de leden afgesproken om het programma op te stellen aan de hand van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN. Daarvan is elk doel even belangrijk. In dit verkiezingsprogramma beschrijven we per duurzaam doel onze ideeën om deze doelen te bereiken. Daaruit blijkt: alles hangt met elkaar samen. Cultuur draagt bij aan een duurzame stad (doel 11), maar de stad klimaatbestendig maken ook.

De commissie is dankbaar voor alle hulp die we ontvangen hebben. Voor de ideeën van de leden en alle andere inwoners van onze mooie stad die hebben bijgedragen. Ook de ondersteuning vanuit het bestuur en het meedenken van de fractie heeft ons enorm geholpen bij het maken van dit prachtige programma.

De programmacommissie

HIER STAAN WIJ VOOR!

Klimaatactie

De klimaatcrisis vraagt om onmiddellijke actie. Wij doen er alles aan om de samenleving en economie radicaal te verduurzamen. Op een eerlijke manier, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daar is politieke lef en ambitie voor nodig. Waar andere partijen de klimaatcrisis als een bijzaak zien, wil GroenLinks dat Zwolle klimaatkoploper wordt en klimaatneutraal is in 2030.

De afgelopen jaren met GroenLinks in de coalitie waren zeer effectief voor de Zwolse klimaataanpak. Niet eerder is er in Zwolle zoveel geld vrijgemaakt voor verduurzaming en klimaatadaptatie. Dankzij GroenLinks is er veel inzet gepleegd voor een goede basis voor versnelling van de energietransitie. De urgentie is enorm en de komende acht jaren zijn cruciaal. Daarom is er voor de versnelling meer nodig om onze doelen te halen.

Zwolle moet doorpakken om klimaatverandering tegen te gaan. Daar hebben we de rijksoverheid hard bij nodig. Maar onze stad heeft veel kennis in huis en kan gezamenlijk grote stappen zetten. Zodat in Zwolle straks onze huizen comfortabel, betaalbaar en bovenal duurzaam verwarmd zijn. Ongeacht waar je woont. We bieden groene banen op alle niveaus van monteurs tot ingenieurs.

We zetten in op de lokale initiatieven want het is van belang dat bewoners zelf aan de slag kunnen gaan met het isoleren van hun huizen of het kopen van zonnepanelen. Voor diegene die wel willen maar niet kunnen bieden we een helpende hand. Iedereen moet mee kunnen doen aan de energietransitie. We kunnen de klimaatcrisis alleen aanpakken als we dat samen en eerlijk doen.

In het programma gaan doel 2,7,11,12 en 13 hier over.

Betaalbaar wonen in een groene wijk

Van een woonmarkt met woningnood naar betaalbare volkshuisvesting

Een dak boven je hoofd is een grondrecht en een eerste levensbehoefte. GroenLinks staat voor goed wonen in een fijne wijk, met voldoende groen, speelplaatsen, winkels en activiteiten. Zwolle zit, net als de rest van het land, midden in een wooncrisis. Wachtlijsten voor huurwoningen zijn veel te lang. Koopwoning zijn schaars en duur. Het is voor studenten, starters, ouderen en lage- en middeninkomens moeilijk om een passende woning te vinden. De doorgeslagen marktwerking van de afgelopen jaren heeft huisjesmelkers en beleggers rijker gemaakt, maar de samenleving armer. Dit

vraagt om een gemeente die zelf meer de regie pakt. Je woning is je thuis, maar minstens zo waardevol is een levendige, groene en gezonde wijk.

GroenLinks zet daarom vol in op levendige wijken met betaalbare woningen. Meer betaalbare koop- en huurwoningen zijn nodig. De komende jaren moet veel worden gebouwd in Zwolle. Door het bouwen van flexwonen kan er sneller een oplossing geboden worden voor urgente woon vraagstukken. Aan elke levensfase zit doorgaans een andere woonwens gekoppeld. Door in te zetten op begeleiding in het vinden van een passende woningen vergroten we de doorstroming. Bouwen doen we niet in de natuur, maar zoveel mogelijk binnen de bestaande gebieden. Met ruimte voor winkels, parken, sport, cultuur en speelplaatsen. Van woonwijk naar leefwijk.

In het programma gaat doel 11 “Duurzame stad” hier over.

Groen Zwolle voor mens, dier en natuur

Groen is voor alle Zwollenaren dichtbij. Bomen, bloemen, bijen, vlinders én otters ze vormen een voorwaarde voor kwaliteit van leven. Een groene leefomgeving is gezond voor ons allemaal. Het helpt om de stad aan te passen aan de klimaatverandering én geeft je de kans om mentaal bij te tanken. Meer dan ooit hebben we dit met elkaar ervaren tijdens de coronapandemie. GroenLinks zet daarom in op groen in en buiten de stad.

Zwollenaren zijn trots op de groene en blauwe vingers. We genieten van de groene ruimte om ons heen in parken en in onze prachtige buitengebieden zoals het Engelse Werk, het Westerveldse bos, de uiterwaarden van de IJssel en het Weezenlandpark. GroenLinks wil deze plekken koesteren, bewaken en versterken. Daarom zijn we ook trots dat dankzij dit college de Nooterhof behouden is gebleven en natuur- en milieueducatie uit te breiden.

Groenlinks wil daarom de vergroening verder doorzetten. Stenen eruit, planten er in. Daarbij willen we veel verschillende soorten planten en kruiden. Dat is goed voor insecten. We planten meer bomen in de stad en willen meer parken. Dat helpt tegen hitte en vangt water op als het hard regent.

In het programma gaan doel 4, 6, 14 en 15 hier over.

Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad

Ruim baan voor voetganger en fietser in Zwolle Wereldfietsstad

Iedereen verdient een gezonde en veilige omgeving en daar hoort een schone lucht bij. De openbare ruimte zien wij als een plek om te verblijven, veilig je weg te vinden, je te bewegen en mensen te ontmoeten. Helaas is dit in het gedrang gekomen door de auto's. Uitlaatgassen zijn schadelijk voor de luchtkwaliteit en daarmee voor de gezondheid.

Auto's nemen veel ruimte in. Zowel tijdens het rijden als tijdens het stilstaan. Bij de meeste dodelijke verkeersslachtoffers zijn auto's betrokken. Kinderen kunnen niet overal veilig buiten spelen of zelf op de fiets naar school. Het STOP-principe wordt gebruikt bij de inplanning van mobiliteitsbeleid, waarbij de prioriteit eerst naar Stappen, dan Trappen (fiets), vervolgens Openbaar vervoer en dan pas naar Personenwagens gaat. Zwolle heeft een centrumfunctie en is een belangrijk spoorknooppunt. Daarom blijven we investeren in het openbaar vervoer en het stationsgebied. Wanneer we wonen en werken op fietsafstand óf dichtbij bus- of treinstations, laten we de auto makkelijker staan. Daarom zet GroenLinks in op de beste fietspaden en voetpaden en op betere bus- en treinverbindingen. GroenLinks kiest dus voor wandelen, fietsen, het OV en deelvervoer. We houden de auto zoveel mogelijk aan de randen van de stad.

In het programma gaat doel 9 "industrie, innovatie en infrastructuur" hier over.

Iedereen doet mee in Zwolle

GroenLinks wil een stad waar iedere Zwollenaar kan meedoen. Waar het niet uitmaakt waar je geboren bent, of welke gender of culturele achtergrond je hebt. Van het bestrijden van ongelijkheid maken we onze topprioriteit.

Mensen kunnen steeds lastiger rondkomen. Een vaste, betaalde baan is voor te veel mensen een utopie geworden. Sommigen hebben de 350ste afwijzing al op zak en dat terwijl werkgevers tegelijkertijd staan te springen om goed personeel. De coronacrisis liet ons de gevolgen van dat rechts-liberale overheidsbeleid zien. Pijnlijk duidelijk werd hoe kwetsbaar de situatie van veel mensen is en hoe groot de onzekerheid.

Nog steeds groeien ruim 2000 Zwolse kinderen op in een gezin op het sociaal minimum. In Zwolle zijn ca. 6.100 huishoudens die lange tijd moeten rondkomen van een laag inkomen of uitkering. Precies die mensen zijn het hardst geraakt door de crisis. Het zijn de mensen die werken tegen het minimumloon, met een nulurencontract of in schijnzelfstandigheid. Het zijn de kleine ondernemers die geen buffer konden opbouwen en de zwaarste klappen kregen. Het dichten van de kloof is geen kwestie van 'eigen verantwoordelijkheid', maar een probleem dat we als samenleving moeten oplossen. Om te voorkomen dat mensen in armoede of schulden raken, zetten we daarom stevig in op preventie en een toegankelijker vangnet, ondersteuning naar goed betaald werk en waar nodig extra scholing. Dat vraagt ook een andere rol van de overheid: stimuleren in plaats van controleren, de menselijke maat in plaats van de regeltjes centraal.

Armoede kan iedereen overkomen. GroenLinks wil dat de gemeente gericht de armoede aanpakt. Ook werken in Zwolle veel organisaties samen met de gemeente in het armoedepact Zwolle Armoedevrij. Samen zoeken zij naar manieren om armoede te bestrijden. Wij zijn trots op deze samenwerking.

In het programma gaan doelen 1, 2, 4 en 8 hier over.

Toegankelijke zorg en ondersteuning

GroenLinks staat voor goede zorg en ondersteuning voor Zwollenaren die dat nodig hebben. Zwolle is een heel sociale stad, waar mensen naar elkaar omkijken en elkaar helpen waar nodig. Met het hoogste percentage vrijwilligers hebben we een stevige sociale basis. Dat fundament willen we verstevigen, zodat we met preventie en vroegsignalering kunnen zorgen dat mensen die hulp nodig hebben dat zo snel mogelijk krijgen. Zo voorkomen we dat een situatie verergert en er zware zorg nodig is.

De afgelopen periode zijn er flinke stappen gezet om de zorg en ondersteuning toegankelijker en beter te maken. GroenLinks wil de komende jaren investeren in buurten waar inwoners naar elkaar omkijken en voor elkaar klaarstaan. Waar wonen, onderwijs en werk hand in hand gaan met zorg en welzijn. Daarmee maken we Zwolle gezonder, voorkomen we dat problemen zich opstapelen en houden we de zorg betaalbaar.

Niet iedereen is zelfredzaam of heeft een goed sociaal netwerk. Als je ondersteuning of zorg nodig hebt moet die er zijn, met oprechte aandacht, door een vrijwilliger of een professional. We willen een vangnet bieden, maar ook een toekomstperspectief. Zonder betutteling en met eigen regie. GroenLinks zet daarom in op samenwerking met en tussen zorgorganisaties in de regio Zwolle.

In het programma gaan doelen 3, 5 en 16 hier over.

Levendige stad

Kunst raakt, sport beweegt, Zwolle leeft. Waar anderen het afdoen als een impuls voor het 'vestigingsklimaat', zijn cultuur, sport en evenementen voor GroenLinks de fundamente van een levendige stad die prikkelt, uitdaagt en activeert. Toegankelijk voor iedere Zwollenaar. Dicht bij huis en van jongs af aan.

Cultuur verbindt, inspireert, spiegelt, maakt mensen blij en zet aan tot nadenken en dromen. Het is bijna een eerste levensbehoefte voor de mens. Zwolle als cultuurstad leeft. Na moeilijke jaren krijgen kunst en cultuur weer lucht in Zwolle. Er is een nieuwe visie voor de stad en er komt meer geld voor cultuur. GroenLinks wil die lijn voortzetten en verder versterken. De stad moet bruisen en verrassen.

GroenLinks is trots op het netwerk van culturele iconen, makers, kleine initiatieven, broedplaatsen en jonge talenten in onze stad.

Zwolle is ook een sportstad. Steeds meer mensen beoefenen sport in de buitenlucht in onze groene parken en de buitengebieden. Maar ook het verenigingsleven en de amateurkunst bloeit. GroenLinks zet zich in voor de breedtesport. We hebben prachtige faciliteiten in onze stad en voor iedereen.

In het programma gaat doel 11 "Duurzame stad" hier over.

Zwolle van ons allemaal

GroenLinks staat voor een stad waar iedereen zich welkom voelt, zichzelf kan zijn en mee kan doen. Ongeacht wat je gelooft, wie je liefhebt of waar je geboren bent. We zetten de kracht van ontmoeting en dialoog in om elkaar beter te begrijpen, bewust te worden van vooroordelen en zo discriminatie te voorkomen. We leven met elkaar samen, dat betekent dat er ruimte is voor verschillende opvattingen, of je hier nu nieuw bent of al decennia woont.

Zwolle is van ons allemaal en daarom is de lokale overheid dienstbaar en toegankelijk. De overheid is niet degene die je wantrouwt, maar de plek waar je naartoe gaat voor hulp of een vraag. We omarmen initiatieven van bewoners en zorgen dat jong en oud meepraten en meebeslissen over de toekomst van de stad.

In het programma gaan doelen 4, 5, 6, 10 en 16 hier over.

DOEL 1. GEEN ARMOEDE

Wat is de situatie in Zwolle

In Zwolle zijn 6.100 huishoudens die ten minste 1 jaar een inkomen van maximaal 110% van het sociaal minimum hebben. Dit lezen we in de Zwolse armoedemonitor van 2019. Hierin staat ook dat 2.100 van de 26.500 minderjarige Zwolse kinderen in een huishouden op het sociaal minimum leven. Armoede kan iedereen overkomen. Bijvoorbeeld als gevolg van een scheiding, faillissement of ontslag.

De gemeente heeft een belangrijke rol in de bestrijding van armoede. Tegelijkertijd mag zij geen inkomensbeleid voeren. Daarom zoeken veel gemeenten naar andere manieren om inwoners met weinig geld te helpen. Gelukkig werken in Zwolle veel organisaties samen met de gemeente in het armoedepact Zwolle Armoedevrij. Samen zoeken zij naar manieren om armoede te bestrijden. Wij zijn trots op deze samenwerking.

We hebben 3 miljoen euro van het rijk gekregen voor dak- en thuislozenopvang. Daarmee gaan we in de regio werken aan onder andere housing first, allereerst een huis, en verbouwing van De Herberg. Er komen kamers in plaats van slaapzalen. En we verruimen de voorwaarden en hoogte van de tegemoetkoming van de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Zo helpen we meer inwoners en ondernemers die door de coronacrisis in de financiële problemen komen.

Wat wil GroenLinks Zwolle

Wij willen de huidige armoedebestrijding behouden en versterken. Armoederegelingen maken we toegankelijk voor mensen die tot 120% van het sociaal minimum leven. Dat is meer dan de huidige 110%.

We willen dat dat in Zwolle in 2030 geen kinderen meer opgroeien in armoede. En we willen dat er passende opvoedingsondersteuning is. De GGD, huisartsen en verloskundigen komen in alle gezinnen met jonge kinderen. Zij krijgen de ruimte om armoede en opvoedingsproblemen te signaleren, passend te handelen en waar nodig meer hulp in te roepen. Daarbij werken zij samen met de Sociale Wijkteams en andere hulpverleners.

Toegang tot eerlijk en zeker werk is een belangrijk middel om armoede tegen te gaan. De gemeente werkt zowel aan goed werk als aan begeleiding van mensen daarheen. Werk is belangrijk, maar niet het enige middel om een zinvol bestaan te hebben. Wij zien vrijwilligerswerk voor iedereen in de stad, arm of rijk, als een zinvolle bezigheid.

Speerpunten

Betere schuldhulpverlening en preventie

Iedereen doet mee in Zwolle. We verruimen de armoederegelingen naar 120% van het sociaal minimum.

Het moet makkelijk zijn om hulp te krijgen bij schulden. We zorgen ervoor dat informatie makkelijk te vinden en goed leesbaar is. En dat het makkelijk is om je aan te melden. De informatie moet in meer talen beschikbaar zijn. Verspreiding vindt plaats op plekken waar mensen met weinig geld of met schulden komen. Via een goed toegankelijke website van de gemeente, via flyers en brochures op scholen, wijkcentra, voedselbank en andere openbare plekken.

Waar hulp nodig is bieden we die. Daarbij is extra aandacht nodig voor kwetsbare mensen. Bijvoorbeeld mensen met een licht verstandelijke beperking, laaggeletterden, statushouders en mensen met wisselende inkomsten. De gemeente zorgt samen met partners in de stad dat zij een succesvol beroep kunnen doen op regelingen en schuldhulpverlening.

Minder werkloosheid

Iedereen doet mee in Zwolle. Werkloosheid is vaak een oorzaak van armoede. Het is lastiger om werk te krijgen als je de Nederlandse taal niet goed beheerst en geen werkervaring hebt. Daarom zorgen we voor een goede begeleiding naar passend werk in de regio.

Betaalde ervaringsdeskundigen en coaches moeten een belangrijke rol spelen bij begeleiding naar werk. Jongeren krijgen het recht op een leerwerkplek voor basisvaardigheden en een leertraject naar duurzaam en betaald werk. Heb je als werkloze een steuntje in de rug nodig? Dan helpen we je om een baan in de regio te vinden.

Kinderen groeien niet in armoede op

Iedereen doet mee in Zwolle. We ondersteunen daarom schuldhulpmaatje¹. We maken een plan tegen kinderarmoede samen met mensen die weten tegen welke problemen kinderen in armoede aan lopen. Hierbij betrekken we kinderen die in armoede leven en volwassenen die dit zelf ervaren hebben.

Overige actiepunten

- Dieren mogen niet de dupe zijn van de financiële situatie van hun baasje. Mensen met een laag inkomen kunnen gratis naar de dierenarts met hun huisdier.
- Kan je geen internetaansluiting betalen? Dan helpt de gemeente. Toegang tot het internet is essentieel om mee te kunnen doen.
- We stimuleren cursussen in (digitale) basisvaardigheden zoals die van De Stadkamer.

¹<https://schuldhulpmaatje.nl/locatie/zwolle/>

DOEL 2. GEEN HONGER

Wat is de situatie in Zwolle

De SDG's komen van de Verenigde Naties en zijn bedoeld voor alle landen. De landen verschillen onderling sterk. De toepassing van SDG's zal daarom ook verschillen. De honger in Zwolle is niet te vergelijken met die in arme landen. Maar er is wel honger. De gemeente ondersteunt de Voedselbank financieel. We zijn er trots op dat onze wethouder de Voedselbank een vaste locatie heeft kunnen geven. Daarmee is de toekomst van de voedselbank zeker. De soepbus van Het leger des heils wordt ook regelmatig bezocht door mensen met echte honger.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen dat iedere Zwollenaar elke dag een gezonde maaltijd kan eten. Zwollenaren letten steeds meer op goede en voldoende voeding. Voedselbanken zijn helaas voor te veel mensen nog steeds noodzakelijk. Daarom subsidiëren we de voedselbanken. Maar het streven is dat ze niet meer nodig zijn. De voedselbank wil geen voedsel weggooien. Dit uitgangspunt steunen wij. De gemeente zorgt voor gezonde voeding voor ieder die daar onvoldoende middelen en kennis voor heeft.

Speerpunten

Minder voedselverspilling

Klimaatactie. We gaan voedselverspilling tegen bij winkels, bedrijven, organisaties, scholen en sportscholen. Hebben zij voedsel over dat anders weg zou moeten? Dan geven ze dit aan mensen met weinig geld of verkopen het voor een laag bedrag.

Elke dag een gezonde maaltijd voor iedereen

Iedereen doet mee in Zwolle. Als je honger hebt kan je minder goed leren. De gemeente kijkt samen met de scholen of er honger is bij kinderen op hun school. En helpt vervolgens om deze honger tegen te gaan.

Overige actiepunten

- Er komen gezonde buitenactiviteiten voor alle wijkbewoners, bijvoorbeeld aangeboden door studenten. Deze activiteiten zijn goed zichtbaar en nodigen uit om mee te doen. Daarbij is er speciaal aandacht voor jongeren en ouderen.

- Kinderen krijgen natuur- en voedseleducatie in de wijk.
- In alle wijken komen moestuinen en voedselbossen. Het is fijn als mensen in de stad weten waar voedsel vandaan komt en daar zelf actief aan meewerken. Ook belangrijk zijn de ontmoetingen die hier tot stand komen, tussen jong en oud. Groente kweken gaat niet vanzelf. Dat moet je leren. Daarom is er begeleiding bij nodig, vooral voor kinderen. We kunnen hiervoor ouderen met ervaring inzetten. Stadsboeren vragen we om mee te denken.
- Wijkcentra worden ontmoetingsplaatsen voor jong en oud, om te koken en kennis te delen over wat je zelf kunt doen om gezond te eten. Ook voor mensen met weinig geld.
- Scholen en stadsboeren zorgen voor fruit-in-de-klas: ieder kind krijgt minimaal drie keer in de week fruit.

DOEL 3. GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

Wat is de situatie in Zwolle

Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. Zorg, welzijn, wonen en een gezonde, groene leefomgeving gaan hand in hand. Je wilt gezond zijn én je gezond voelen. Controle over je eigen leven, meedoen in de maatschappij en het gevoel van een zinvol leven zijn daar belangrijke voorwaarden voor. Een gezonde leefstijl draagt bij aan een zo goed mogelijke gezondheid. Goede gezondheid en welzijn voor ieder zijn voortdurende aandachtspunten in de gemeentelijke politiek. Dat is nooit klaar.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen een gezonde leefstijl aantrekkelijk en gemakkelijk maken voor alle Zwollenaren. Een gezonde leefomgeving met groen, speelgelegenheid en mogelijkheden om te bewegen en zich te uiten, helpt mee om gezond te leven. Wij voorkomen ziekte liever dan dat we genezen. Dat betreft zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid.

Als we niet proberen om problemen te voorkomen, kan dat leiden tot onnodige afhankelijkheid van mensen. En tot zorg die we hadden kunnen voorkomen. Daarom vinden we dat er veel aandacht moet komen voor preventie.

Voor de gezondheid van mensen is een gezonde leefomgeving van het allergrootste belang. Daarbij denken we aan schone lucht, schoon water, schone bodem, gezonde voeding en voldoende mogelijkheden om te bewegen en mensen te ontmoeten.

Sport en bewegen is belangrijk. Sinds corona zijn mensen helaas minder gaan sporten. We willen een sportfonds ook voor volwassenen in plaats van alleen voor kinderen. We geven Sportservice Zwolle meer mogelijkheden om alle Zwollenaren in beweging te krijgen.

Het recht op abortus vinden wij erg belangrijk. Bezoekers van de kliniek in onze stad zijn helaas geregeld slachtoffer van anti-abortus-demonstraties. Het demonstratierecht is ook heel belangrijk. Maar wij vinden demonstraties op de weg naar de kliniek niet acceptabel. Het is intimiderend en ontzettend pijnlijk voor bezoekers die gebruikmaken van de diensten van de kliniek. In de directe omgeving van de kliniek staan we daarom geen anti-abortus-activisten toe. Hetzelfde geldt voor de route tussen station en kliniek, aan beide zijden van de straat.

Inclusieve zorg

Goede zorg moet voor iedereen makkelijk toegankelijk zijn. Het moet niet uitmaken wat voor achtergrond of sociaaleconomische status je hebt. En of je een handicap hebt. Mensen met een beperking hebben persoonlijke en diverse steun nodig. Dit vraagt om maatwerk. Daarnaast moet de stad toegankelijk zijn voor mensen met diverse beperkingen. De gemeente blijft voortdurend in gesprek met organisaties die hierover kunnen signaleren en adviseren.

Gemeentelijke gebouwen, parken, straten, voorzieningen en informatie maken we toegankelijker. We hebben speciale aandacht voor kinderen met een handicap. Ontmoetingsplekken in eigen woonwijken moeten voor iedereen bereikbaar en toegankelijk zijn. Dat leidt tot vrienden/kennissen dichtbij huis. Fijn voor iedereen.

Zwolle wordt een dementievriendelijke stad. We zetten ons in om mensen met dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving.

Jeugdzorg

Met de wet op de Jeugdzorg van 2015 is er een zware verantwoordelijkheid bij de gemeente gekomen. Goede jeugdzorg is heel belangrijk. We willen dat Zwolle een stad is waar je veilig en gezond kunt opgroeien. Als ouders daar (een beetje) hulp bij nodig hebben, dan is die laagdrempelig, dichtbij huis en snel beschikbaar. Het sociaal wijkteam is beter zichtbaar in de wijken. Het werkt nauw samen met andere organisaties. Daardoor komt er zo snel mogelijk juiste hulp voor de jongeren. Tijdige hulp is altijd beter en zelfs goedkoper dan late hulp. Daarom moeten de wachttijden omlaag. Een zo gezond mogelijke ontwikkeling 'betaalt' zich in de toekomst uit. Het uitgangspunt van een-gezin-een-plan ondersteunen we. Het aantal hulpverleners dat over de vloer komt beperken we tot het hoognodige.

Wonen

Wonen is een eerste levensbehoefte. De gemeente moet ervoor zorgen dat kwetsbare mensen een huis krijgen. Bijvoorbeeld dak- en thuislozen en mensen met GGZ-problematiek. We willen projecten zoals 'housing first' uitbreiden in Zwolle. We houden daar rekening mee in de plannen voor huisvesting.

Of je thuis blijft wonen met professionele hulp of in een kleinschalige woonvorm met zorg, is een eigen keuze. Vind je het als oudere te zwaar om een eigen huishouden te runnen? Dan moet het makkelijk zijn om rustiger te wonen. Maar liefst 94 procent van de Nederlandse ouderen woont zelfstandig thuis. Zelfs honderd-plussers die geen doorverwijzing krijgen voor een meer verzorgde woning. We willen daarom:

- de zorg dichterbij organiseren
- meer aanleunwoningen voor ouderen bouwen
- en organisaties in de wijk nauwer laten samenwerken rond de zorgbehoefte en woonbehoefte van ouderen

Vrijheid om samen zorg te organiseren

We vinden zorg een algemene voorziening waar ieder recht op heeft. Daarom dringen we de marktwerking terug en stellen samenwerking tussen zorgorganisaties en zorgprofessionals voorop. Niet de laagste prijs is leidend, maar de hoogste kwaliteit tegen aanvaardbare kosten. De gemeente ziet zorgaanbieders als partners en overlegt met hen. Dit kan helpen in het terugdringen van de administratielast. Ook kunnen we zo voorkomen dat specialistische zorgorganisaties moeten sluiten. Of dat de zorg steeds weer bij een andere aanbieder komt. We streven naar contracten van 5 jaar of langer. Daarbij weegt kwaliteit en duurzaamheid zwaarder dan kosten en niet-realistische beloften.

Speerpunten

Meer preventie en samenwerking

Toegankelijke zorg en ondersteuning. Met de Hervormingsagenda Sociaal Domein is afgelopen jaren ingezet op preventie en de beweging van zware naar lichte zorg. Mensen die zorg nodig hebben, kunnen daardoor eerder en langer thuis wonen. Dit programma loopt tot en met 2023. Daarna nemen we deze ingezette beweging verder op in het reguliere werk.

We zetten in op het voorkomen van problemen en het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Daarom:

- zetten we het programma 'Zwolle Gezonde Stad' voort²
- versterken we de preventie functie van de GGD
- gaan we in gesprek met zorginstellingen en welzijnsinstellingen over waar we preventie kunnen verbeteren en versterken

Voor een kansrijke start is het belangrijk dat je opgroeit in een veilige omgeving. We zetten daarom in op preventie en nauwe samenwerking met huisartsen, verloskundigen, jeugd(gezondheids)zorg, sociale wijkteams en onderwijsinstellingen. De gemeente stimuleert dat jongeren vanuit beschermd wonen via een tussenstap (zoals Talentenplein) kunnen uitstromen naar een zelfstandige plek in de samenleving.

Is er sprake van een gezin met meerdere problemen? Dan werken wij volgens het principe '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'.

Hulp bij (ongewenste) zwangerschap

Toegankelijke zorg en ondersteuning. Ieder moet de zorg krijgen die nodig is, ook abortuszorg. Vrouwen moeten hier veilig voor kunnen kiezen en niet geïntimideerd worden. Er mogen dan ook geen anti-abortus demonstraties rond de abortuskliniek plaatsvinden. Het voorkomen van ongewenste

²<https://www.zwolle.nl/wonen-en-leven/zorg-en-welzijn/zwolle-gezonde-stad>

zwangerschappen is belangrijk. We voeren het programma Nu Niet Zwanger van de landelijke GGD in, waarin professionals met kwetsbare doelgroepen in gesprek gaan over een kinderwens en het moment daarvan.

Overige actiepunten

- Bij al het sociaal beleid en de uitvoering betrekken we ervaringsdeskundigen. Zij zijn volwaardige gesprekspartners en wij zetten ze in als betaalde medewerkers. Zwolle doet dat nu al, bijvoorbeeld in het sociaal wijkteam en bij de afdeling inkomensondersteuning. Dit breiden we uit.
- We doen meer tegen eenzaamheid. Wij stimuleren initiatieven vanuit de stad tegen eenzaamheid en wij helpen om ze uit te voeren.
- We zetten ons in voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen. En vinden dat dit ten allen tijde bespreekbaar moet zijn. Bijvoorbeeld mensen met gedrag dat door anderen niet begrepen wordt of hulpbehoevenden die erg lang op ggz-wachtlijsten staan. We willen dat zij zich thuisvoelen in hun wijk. Daarom zetten we in op passende hulp en ondersteuning.
- Wonen is een eerste levensbehoefte. We zetten daarom voor daklozen nog meer in op 'Housing First': dakloze mensen krijgen eerst een huis of veilige plek. Pas daarna pakken we andere problemen aan. Alle daklozen krijgen een postadres, bijvoorbeeld via de Herberg. Er komt een straatadvocaat. De straatdokter is belangrijk en blijft.
- We willen mantelzorgers beter ondersteunen. We betrekken hen bij de zorgvraag, zetten tijdig vervangende zorg in en maken ons hard voor betaalde aanwezigheidszorg. Zo voorkomen we overbelasting van mantelzorgers. Er komt meer aandacht voor jonge mantelzorgers.

DOEL 4. KWALITEITSONDERWIJS

Wat is de situatie in Zwolle

Onderwijs is ontzettend belangrijk voor de samenleving. In het onderwijs verkleinen we verschillen in kansen. En bieden we de juiste ondersteuning aan iedereen die dat nodig heeft. GroenLinks Zwolle is trots op het brede onderwijsaanbod in de stad. Zwolle probeert laaggeletterdheid aan te pakken, heeft aandacht voor digitale kennis en voor gezondheidsvaardigheden.

Maar niet alles gaat goed. Niet iedereen maakt zijn school af, niet iedereen heeft dezelfde onderwijskansen en niet alle volwassenen kunnen een opleiding volgen. Ook zijn er nieuwe Zwollenaren waarvoor geen passend aanbod is om zich thuis te kunnen voelen in de samenleving. Vooral voor jongeren met een niet-Nederlandse achtergrond is het tekort aan stageplaatsen een groot probleem. De luchtkwaliteit van veel scholen is nog lang niet op orde. Het belang daarvan is sinds de corona-pandemie steeds duidelijker. Na de pandemie verwachten we dat het lerarentekort nog duidelijker wordt. Ook kunnen scholen een nog grotere rol pakken om leerlingen respect bij te brengen voor alles in onze omgeving: mens, dier, plant en water.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen de mogelijkheden van de gemeente zoveel mogelijk benutten om het onderwijs te verbeteren. Een breed onderwijsaanbod is belangrijk zodat iedereen zich goed kan ontwikkelen. En om een passende plaats in de samenleving te bereiken. We willen eraan bijdragen dat het onderwijs zich voortdurend kan verbeteren. Daarbij hebben we veel aandacht voor het verminderen van ongelijkheid tussen mensen, voor de maatschappelijke rol van onderwijs en voor het belang van voortdurende ontwikkeling van mensen.

Sommige scholen hebben veel leerlingen met een vergelijkbare achtergrond. Bijvoorbeeld leerlingen met rijke, hoogopgeleide ouders of juist arme, laagopgeleide ouders. Of leerlingen uit families met een migratie-achtergrond. Wij willen dat leerlingen van verschillende soorten scholen elkaar ontmoeten en kennismaken met elkaars achtergronden. Samen met de onderwijsorganisaties die onderwijs verzorgen in Zwolle, willen we werken aan een mooie onderwijsstad. We gaan met partners in gesprek over wat we kunnen verbeteren. We nemen als gemeente een trekkersrol en brengen partners bij elkaar.

Speerpunten

Groene en gezonde scholen

Groen Zwolle voor mens, dier en natuur. Alle schoolpleinen worden groen en krijgen natuurlijke speelplekken. Deze schoolpleinen zijn buiten schooltijd toegankelijk voor iedereen.

Bij groene scholen hoort ook groen vervoer. Dit betekent lopen en fietsen stimuleren. Rijden en parkeren in de buurt van scholen maken we onmogelijk aan het begin en eind van de schooldag. Zo kunnen alle leerlingen veilig het schoolterrein bereiken en verlaten.

We willen de luchtkwaliteit, temperatuurregeling en ventilatie op scholen op korte termijn verbeteren. Scholen lopen hierin achter vergeleken met bedrijven.

Schoolgebouwen worden energieneutraal met groene daken.

Meer variatie in achtergronden op scholen

Zwolle van ons allemaal. We willen dat kinderen van ouders met verschillende inkomens en opleidingen zoveel mogelijk samen naar school gaan. We werken niet mee aan aparte locaties voor scholen voor bijzondere groepen. Bestaande aparte locaties delen we vaker met leerlingen van andere scholen. Bijvoorbeeld bij buitenschoolse activiteiten. Zo kunnen in gymnasia-locaties huiswerkklassen voor leerlingen met een leerachterstand komen.

We stimuleren dat mensen met verschillende achtergronden elkaar vaker tegenkomen. Hiervoor onderzoekt de gemeente samen met scholen hoe zij samen activiteiten kunnen ondernemen. We kunnen hierbij kijken naar de subsidieregeling die Amsterdam heeft ontwikkeld.

Ondersteuning van scholen bij subsidie-aanvragen

Iedereen doet mee in Zwolle. De gemeente ondersteunt scholen bij het aanvragen van subsidie uit het Nationaal Programma Onderwijs. Dit programma is er voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona.

Overige actiepunten

- Onderwijsachterstanden gaan we tegen. Daarbij zetten we in op het voorkomen van het probleem. Vanaf de leeftijd van twee jaar gaan alle kinderen minimaal vier dagdelen naar een vorm van voorschoolse opvang of onderwijs. Zowel van werkende als niet-werkende ouders. Als zij dat willen. Zo leren bijna alle kinderen de Nederlandse taal voldoende. En hoeven ze niet met een grote taalachterstand

te starten. Ouders met minder geld, helpen we.

- Kansenongelijkheid groeit als we het geven van kansen en ondersteuning overlaten aan ouders. Daarom zorgen we dat op elke school goede sport-, muziek- en leesmogelijkheden zijn.
- Er liggen in Zwolle prachtige kansen om samen te werken met MBO-opleidingen en HBO-opleidingen. Studenten van kunst- en cultuuropleidingen, bewegingsonderwijs en groen onderwijs kunnen bijvoorbeeld lesgeven op scholen en in wijken. Andersom kunnen instellingen en bedrijven in de stad stageplaatsen bieden aan de scholen. We kunnen kennisdeling tussen onderwijs en bedrijven verbeteren. De gemeente heeft in dit alles een stimulerende rol.
- We versterken de bibliotheek in de Stadkamer. Zo kan zij soepel inspelen op onderwijsbehoeften in de stad. Er zijn wijken in Zwolle waar extra onderwijs gewenst is. Samen met welzijnsorganisaties en zorginstellingen kunnen we in wijkcentra onderwijs op maat verzorgen.
- We zorgen voor een veilige verkeersomgeving bij scholen. Fietzers en voetgangers hebben voorrang bij schoolgebouwen. We stimuleren beweging en ontmoedigen autoverkeer. Bestuurders van auto's parkeren auto's op dichtbij gelegen parkeerplaatsen, bijvoorbeeld van supermarkten. Vandaar lopen samen met hun kinderen van en naar school.

DOEL 5. GENDERGELIJKHEID

Wat is de situatie in Zwolle

Voor een eerlijke, rechtvaardige samenleving is het nodig dat er gelijke behandeling is van mensen ongeacht hun gender of seksuele geaardheid. We zien in Zwolle dat bijvoorbeeld vrouwen nog steeds minder verdienen dan mannen. Maar ook in het onderwijs, de zorg en alle andere aspecten van de maatschappij is het hoog nodig dat we genderongelijkheid aanpakken.

Er zijn grote verschillen tussen mannen en vrouwen als we kijken naar hoogte van inkomen, werkuren en positie. De loonkloof tussen vrouwen en mannen is in ons land groter dan in de meeste andere EU-landen. En de laatste twee jaar is hij niet kleiner geworden. Veel vrouwen zijn daardoor economisch niet zelfstandig. Zijn zij alleen of komen zij alleen te staan? Dan hebben zij net als hun kinderen grote kans op armoede.

Eén van de oorzaken is dat vrouwen vaak beroepen hebben waarin je nauwelijks fulltime kunt werken. Werk in de zorg en huishoudelijk werk is voor een groot deel parttime georganiseerd. Het is geregeld zelfs te zwaar werk om fulltime te doen. Gendergelijkheid is in de SDG's van de Verenigde Naties vooral gericht op gelijkheid van mannen en vrouwen. Voor Zwolle verbreden we dit naar LHBTIQ+. LHBTIQ+-ers voeren een strijd om maatschappelijke acceptatie, ook in Zwolle.

Het LHBTIQ+ beleid wordt voortgezet. Zwolle zet zich zichtbaar in voor LHBTIQ+-rechten bijvoorbeeld door de regenboogvlag te hijsen op alle relevante dagen. We blijven in gesprek met partners in de stad zoals het COC over wat er nog beter kan.

Wat wil GroenLinks Zwolle

De gemeente laat zien hoe gendergelijkheid in de praktijk werkt. Mensen krijgen voor hetzelfde werk hetzelfde betaald. Ook in banen waar naar verhouding meer vrouwen werken moet er een fulltime mogelijkheid zijn. Dit draagt de gemeente uit in haar eigen beleid en in gesprekken met organisaties in de stad.

Het opnemen van partnerverlof wordt bij de gemeente aangemoedigd, en de gemeente moedigt andere organisaties aan dit ook te doen. De gemeente erkent non-binaire mensen en zorgt ervoor dat zij niet worden uitgesloten of vergeten.

We verwelkomen iedereen in de stad die zich kan vinden in vrijheid, gelijkheid en respect voor mensen die anders zijn. In het gemeentelijk beleid moet gendergelijkheid

een duidelijke plaats innemen. We geven speciale aandacht aan acceptatie van iedereen in (bijzonder) onderwijs, kerken, synagoge, moskeeën en sportclubs.

In de veiligheidsvisie van de gemeente krijgt de aanpak van huiselijk geweld prioriteit. Ook op straat moeten iedereen zich veilig kunnen voelen, in het bijzonder vrouwen en LHBTIQ+-ers, die vaker dan gemiddeld slachtoffer worden van geweld, seksuele intimidatie en uitbuiting. Zwolle is al jarenlang een Shelter City. We kunnen daarnaast een Safe Streets gemeente van de Verenigde Naties worden. Dit betekent dat je speciaal werkt aan veiligheid en veiligheidsgevoel. Voor ons geldt dit vooral voor vrouwen en LHBTIQ+-ers. De gemeente Zwolle richt een Servicepunt Emancipatie in. Dit fungeert als een kennisknooppunt in de stad. Hier kunnen bijvoorbeeld scholen, politie, maatschappelijke organisaties en Zwollenaren met een emancipatie-idee terecht om informatie op te halen of te delen, of om activiteiten te organiseren. Door samenwerking kunnen zij elkaar versterken.

Speerpunten

De gemeente is een aanjager van gendergelijkheid

De gemeente schrijft in alle beleidsvoorstellen hoe ze aandacht besteedt aan verbetering van gendergelijkheid.

We bestrijden geweld en uitbuiting op basis van gender

Organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid kunnen rekenen op steun vanuit Zwolle en het Servicepunt Emancipatie.

Overige actiepunten

- De gemeente laat merken dat ze Zwolle Pride belangrijk vindt. Ook andere organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid kunnen rekenen op steun vanuit Zwolle en het Servicepunt Emancipatie.

DOEL 6. DRINKWATER EN SANITAIR

Wat is de situatie in Zwolle

De Stentor van 23 juni 2021 meldt dat er in Oost-Nederland bijna geen drinkwaterbronnen meer zijn zonder probleemstoffen.³ Het gaat onder meer om pesticiden, oplosmiddelen en meststoffen. Gedeputeerde Staten van Overijssel maken zich zorgen en waterbedrijf Vitens noemt het 'zorgwekkend'.

Er is een groot tekort aan openbare toiletten. Ook 65+ers en kinderen hebben vaker dan gemiddeld een openbaar toilet nodig. Openbare toiletten voor vrouwen zijn er helemaal weinig. Er is slechts een openbaar toilet op de Potgietersingel en in het stadhuis kan je naar de wc als daar iemand is. De afhankelijkheid van de horeca is hierdoor zeer groot. Ook zijn er geen openbare toiletten buiten het centrum.

Wat wil Groenlinks Zwolle

Wij willen de drinkwatervoorraad vergroten. Dit doen we door:

- zuinig om te gaan met het beschikbare drinkwater
- vervuiling van grondwater aan te pakken
- en in te zetten op nieuwe winning van drinkwater door innovatie en het opschonen van het milieu

Tuinen sproeien we zo min mogelijk met drinkwater, daarom stimuleren we regentonnen. Drinkwatergebruik in huishoudens kan verminderen door water te hergebruiken en door regenwater te gebruiken. Aan nieuwbouwwoningen stellen we eisen om het drinkwatergebruik te verminderen. We pleiten ervoor om naar een dubbele waterleiding toe te werken: één voor drinkwater en één voor ander watergebruik. We onderzoeken onder welke voorwaarden dit kan en we starten met een experiment.

We promoten het drinken van kraanwater. Dit is gezond en beter voor het milieu dan water in flessen.

Openbare toiletten moeten voor iedereen bereikbaar zijn. Niet alleen in het centrum, maar ook in de wijken en recreatiegebieden. Toegang tot sanitair is een basis-behoefte. Ook past het bij de gastvrije gemeente die Zwolle wil zijn.

³<https://www.destentor.nl/regio/amper-nog-schone-drinkwaterbronnen-in-oost-nederland-en-dat-is-zorgwekkend~a17d2941/>

Speerpunten

Meer openbare, genderneutrale, rolstoeltoegankelijke toiletten

Zwolle van ons allemaal. Iedereen kan in alle gemeentegebouwen naar de wc. Daarnaast streven we naar een dekkend netwerk van openbare toiletten door de stad. Dus ook in wijken buiten het centrum en in recreatiegebieden. We doen mee met het project 'Nette Toilette'⁴.

Geen bestrijdingsmiddelen

Groen Zwolle voor mens, dier en natuur. We zetten ons ervoor in dat chemische bestrijdingsmiddelen in Zwolle niet meer gebruikt gaan worden. Bijvoorbeeld glyfosaat. Samen met de landbouw in de omgeving zoeken we naar oplossingen om te stoppen met chemische bestrijdingsmiddelen die de kwaliteit van ons water bedreigen.

Overige actiepunten

- Er komen publieke watertappunten bij. Bijvoorbeeld in winkelcentra, bij treinstations en busstations, op schoolpleinen, bij wijkcentra en in recreatiegebieden. Gemeentelijke gebouwen voorzien we op zo veel mogelijk openbare plekken van een drinkwatertappunt.

⁴ Zie ook:

<https://www.raalte.nl/nieuws/hoge-nood-geen-nood-project-nette-toilette-van-start-in-raalte>

DOEL 7. DUURZAME ENERGIE

Wat is de situatie in Zwolle

In Zwolle wekken we steeds meer duurzame energie op. In het Zwolse buitengebied Tolhuislanden is een groot zon- en windproject. Dit is een bewonersinitiatief, de bewoners worden 100% eigenaar.

De combinatie van wind en zon draagt bij aan 'leveringszekerheid'. Je krijgt duurzame energie als de zon schijnt EN als het waait. Ze kunnen ook gecombineerd geplaatst worden, dus een zonneveld onder een windmolen.

West-Overijssel is een van de dertig regio's die bijdragen aan de uitvoering van het Klimaatakkoord. Dit doen we via de Regionale Energiestrategie, of RES⁵. De RES 1.0 van West-Overijssel is het hoofddocument⁶. Deze strategie is tot stand gekomen na een intensief samenwerkingsproces met gemeenten, provincie en waterschappen. Zwolle heeft 58 GWh aan windenergie toegezegd voor 2030⁷. Dit is een kleine bijdrage in de toezegging van 651 GWh van heel West-Overijssel.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen de doelen van het klimaatakkoord van Parijs halen. Daar willen we voor Zwolle duidelijke keuzes in maken. Het kabinet moet nog de nodige beslissingen nemen. Maar we wachten in Zwolle niet af. We zijn al volop aan de slag en blijven in het nodige tempo doorgaan.

We zetten in op een energieneutraal Zwolle in 2030. Om dit te halen willen we in 2026 de helft van de elektriciteitsbehoefte in Zwolle zelf opwekken. We willen zonnepanelen op minstens de helft van de woningen. We willen recycling en duurzame herkomst van zonnepanelen en windmolens. De lokaal opgewekte stroom gebruiken we niet voor datacenters van grote technologiebedrijven.

We zijn voor dubbel ruimtegebruik bij zonnepanelen en windmolens. Er liggen bijvoorbeeld al zonnepanelen op de zandwinningsplassen. Zo kunnen we ook zonnepanelen plaatsen op gebouwen, geluidswallen en plekken die we gebruiken voor waterberging. Ook kunnen we zonnepanelen gebruiken als zonwering, gevelbedekking of overkapping van parkeerplaatsen.

⁵ <https://reswestoverijssel.nl>

⁶ <https://reswestoverijssel.nl/res1-0/default.aspx>

⁷ Bijlage 4a. 210520 Bouwsteen Elektriciteit RES 1.0 West-Overijssel.pdf

Zonneparken kunnen daarnaast een bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door de panelen niet 100% dekkend te maken over de grond. En door diverse zaadmengsels en maaibeeld toe te passen. Ook dat zien we als dubbelgebruik. Wij willen dit duidelijk als eis stellen bij de verstrekking van een vergunning.

Windmolens nemen weinig plek in vergeleken met zonneweides. Deze kunnen we daarom makkelijk combineren met ander gebruik zoals landbouw. Het schrappen van de laagvliegroutes over Zwolle geeft ook meer mogelijkheden voor nieuwe windmolens. Wij vinden windmolens geen aantasting van het landschap. Ze horen bij een duurzame samenleving.

Nieuwe huizen zijn zeer goed geïsoleerd. Zij kunnen in hun eigen warmte voorzien met warmtepompen. Bij oudere huizen kan een warmtepomp niet altijd. Geothermie en aquathermie zijn dan een duurzame vervanging van gas. Hierbij wordt warmte uit de grond, uit oppervlaktewater, uit afvalwater of uit drinkwater gehaald. Dit kan alleen bij huizen die vlakbij de warmtebron staan. Aquathermie is daarom een goede optie voor Berkum, dat vlakbij de Vecht ligt. Geothermie is een optie voor AA-landen en Holtenbroek. Op de langere termijn is waterstof door gasleidingen een optie voor oudere huizen.

We willen geen openbare reclames voor fossiele energie en voor goedkope vliegvakanties.

Speerpunten

Meer zonnepanelen

Klimaatactie. We willen een fonds zodat mensen met weinig geld ook zonnepanelen aan kunnen schaffen. We willen zonnepanelen op minstens de helft van alle daken. Denk aan woningen, bedrijven, agrarisch vastgoed overheidsgebouwen en scholen⁸. Sommige daken kunnen weinig gewicht dragen. Daarvoor gebruiken we extra lichte panelen, flexibele panelen of zonnepaneelfolie.

De capaciteit van de stroomkabels naar bedrijfsterreinen breiden we uit. Zo kunnen we ook op bedrijfsgebouwen zonnepanelen plaatsen.

We benaderen huishoudens met informatie over zonnepanelen, isolatie, (hybride) warmtepompen en subsidiemogelijkheden. We ondersteunen duurzame stichtingen in de wijk, zoals 50tintengroen, Wijkbedrijf Deze en Buurkracht.

Meer windmolens

Klimaatactie. Voor een meer constante aanlevering van duurzame energie moeten we naast de zon ook de wind als bron gebruiken. We houden ons aan onze

⁸ <https://schooldakrevolutie.nl>

toezegging uit de RES West-Overijssel. Dat betekent dat we in 2030 58 GWh aan windenergie opwekken. Zwolle produceert nu 17,4 GWh aan windenergie. We willen dat dat in 2025 35 GWh is. En in 2030 58 GWh.

We betrekken omwonenden vroeg bij ontwikkelingen. Krijgen zij een windpark of zonnepark om de hoek? Dan moeten zij daar financieel beter van worden. Daarom willen we minimaal 50% lokaal eigenaarschap. En we streven naar 100% lokaal eigenaarschap. Een lokaal samenwerkingsverband zorgt ervoor dat mensen in de omgeving betrokken zijn en zelf van de opbrengst profiteren. Ons ideaal is dat gebruikers mede-eigenaar van de energie-opwekking kunnen worden. De energie is schoon en de energierekening gaat omlaag. Ook de gemeente zelf kan eigenaar zijn en kan de winsten gebruiken voor maatschappelijke doeleinden.

Overige actiepunten

- We plaatsen meer warmtenetten voor oude wijken, met als voorwaarde dat de warmte duurzaam wordt opgewekt. We verminderen het gebruik van biomassa zo snel mogelijk. En we passen geen biomassa toe in nieuwe warmtenetten. We informeren huiseigenaren duidelijk welke wijken een warmtenet krijgen. Zij kunnen daar dan rekening mee houden als zij hun huis verduurzamen.
- We zijn tegen kernenergie.
- Grootverbruikers controleren we vaker op hun energieverbruik. Hiervoor bestelt de gemeente aanvullende controles bij de omgevingsdienst.
- Zwolle sluit jaarlijks prestatieafspraken met de 25 grootste grootverbruikers van fossiele energie. Deze afspraken zijn gericht op de ambitie 'Zwolle energieneutraal in 2030'. De afspraken worden jaarlijks gedeeld met de gemeenteraad.
- Er zijn energiebronnen nodig voor de momenten dat het niet waait en de zon niet schijnt. We gaan inzetten op mogelijkheden om de energie te gaan opslaan. Dit draagt bij aan het oplossen van de netcongestie (overbelasting van het energienetwerk). Zo hoeven de nutsbedrijven niet oneindig veel nieuwe energie-infrastructuur te realiseren enkel voor de pieken van ons energiegebruik. Autobatterijen en waterstof zijn goede mogelijkheden voor energieopslag.
- Benzinetankstations zijn minder nodig. We willen een plan om deze bedrijven langzaam naar de rand van de stad te verplaatsen en uit te faseren.

DOEL 8. WERK EN ECONOMIE

Wat is de situatie in Zwolle

Zwolle wil de vierde economische topregio van Nederland worden. De stad groeit en onze regionale economie behoort tot de best presterende regio's van Nederland. Voor GroenLinks Zwolle is groei geen doel op zich. Maar we kunnen groei wel gebruiken om te komen tot belangrijke duurzame en sociale stappen. De energietransitie creëert ook nieuwe banen.

Mensen zijn sociale wezens. Zelden werd dat zo duidelijk als in de coronacrisis. Als het echt nodig is, staan we voor elkaar klaar. We doen boodschappen voor elkaar, steunen lokale ondernemers, zetten hulp-Facebookgroepen op en doneren aan de voedselbank. Het neoliberale mensbeeld van rechts dat uitgaat van eigenbelang en van 'zelfredzaamheid', klopt niet. 2020/2021 bleken de jaren van corona, maar ook van solidariteit en het bewustzijn dat we elkaar nodig hebben.

Tegelijkertijd laat de crisis de gevolgen van dat rechts-liberale mensbeeld zien. Pijnlijk duidelijk werd hoe kwetsbaar de situatie van veel mensen is en hoe groot de onzekerheid. Ruim een miljoen alleenstaanden en gezinnen hadden voor de crisis al te weinig inkomen om hun boodschappen, huur en zorgkosten te betalen. Precies die mensen zijn het hardst geraakt door de crisis. Het zijn de mensen die werken tegen het minimumloon, met een nulurencontract of in schijnzelfstandigheid. Het zijn de kleine ondernemers die geen buffer konden opbouwen en de zwaarste klappen kregen.

Mensen die een uitkering aanvragen worden al geholpen bij het vinden van werk. Ook mensen die al langer een uitkering krijgen worden geholpen, bijvoorbeeld via het werkplatform TIEM. Dit blijft zo en versterken we waar mogelijk.

Wat wil Groenlinks Zwolle

We willen dat iedere Zwollenaar profiteert van de goede prestaties van Zwolle. En dat er een duurzame balans is met natuur en milieu. We kiezen voor een samenleving waarin de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Waarin de grote bedrijven en de mensen met de hoogste inkomens en vermogens de rekening betalen. Zij gebruiken ook de meeste energie en grondstoffen. Wij willen een samenleving waarin we werken eerlijk belonen, ook bij ZZP-ers. En waarin we iedereen helpen om mee te doen. Een samenleving waarin je kunt rekenen op hulp als je schulden hebt, je werk verliest of op straat komt te staan. We kiezen voor een samenleving waarin vertrouwen de basis is in plaats van wantrouwen. Voor een samenleving waarin geen kind in armoede opgroeit. Voor die samenleving knokken we. Volgens de theorie van het Donut-Model willen we dat de stad zich ontwikkelt naar een eerlijke sociale basis binnen veilige ecologische grenzen.

Speerpunten

Hoger minimumloon

Iedereen doet mee in Zwolle. De gemeente Zwolle voert voor zichzelf een minimumloon in van 14 euro en dwingt dit af bij derden indien mogelijk. De gemeente koopt alleen diensten en producten in die in de hele keten met een redelijk loon zijn geproduceerd.

Overige actiepunten

- Er komt specifieke aandacht voor jongeren en jeugdwerkloosheid na corona.
- De gemeente onderzoekt hoe zij kan helpen om arbeidstekorten in specifieke sectoren tegen te gaan. Denk hierbij aan hulp bij het vinden van een woning. De arbeidsmarkt verandert voortdurend. Het is belangrijk dat de inwoners van Zwolle zich mee ontwikkelen met deze veranderingen. De gemeente Zwolle levert hieraan een bijdrage, bijvoorbeeld via de Human Capital Agenda⁹.
- De gemeente Zwolle zorgt voor een gezonde combinatie bij haar eigen personeel tussen vast personeel en inhuur. Doelstelling is mensen in vaste dienst te nemen.
- Zwolle investeert in brede welvaart voor elke burger. Dit betekent een investering in leefstijlprogramma's, basisbanen en ontwikkelingsmogelijkheden. Welzijn voor ieder is het doel.
- De bijstand moet sociaal zijn, met ruimte om bij te verdienen, ondersteuning naar goed betaald werk en waar nodig extra scholing. Dat vraagt ook een andere rol van de overheid: stimuleren in plaats van controleren, de menselijke maat in plaats van de regeltjes centraal.
Zit je in de bijstand of de Wajong? En kun je ondanks begeleiding geen werk vinden? Dan krijg je een (basis-)baan. Werk is belangrijk voor ons welzijn en er is genoeg zinvol werk te doen. Bijvoorbeeld in de ouderenzorg, het onderwijs of in de wijken. Het gaat om een baan met fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en ten minste het minimumloon.
- We stimuleren bedrijven die bijdragen aan een groene en eerlijke economie. Dat doen we door middel van subsidies. En door netwerken te versterken tussen innovatieve bedrijven, kennisinstellingen en grotere bedrijven. Zetten bedrijven zich nu al sociaal en duurzaam in? Dan krijgen ze voorrang bij inkoop en aanbestedingen. Andere (grote) bedrijven benaderen we over hoe zij een bijdrage

⁹ <http://regiozwolle.info/category/human-capital-agenda/>

kunnen leveren aan een sociaal en duurzaam Zwolle.

- We bevorderen vernieuwend ondernemerschap waar de gemeenschap beter van wordt. Wij stimuleren start-ups en scale-ups die bijdragen aan een meer duurzame regionale economie. Hiervoor stellen we geld beschikbaar. Bijvoorbeeld via een fonds. Er komen meer (zichtbare) hubs: plekken waar onderwijs, overheid en bedrijven elkaar ontmoeten.
- Er komt meer toezicht op gezondheid, gezonde werkomstandigheden, en vrijwilligheid van sekswerkers. En er is emotionele steun en hulp voor sekswerkers die willen stoppen. Voor dit hele hulppakket zoeken we naar een passende vorm samen met de GGD en PROUD, de beroepsvereniging van sekswerkers. Dit geldt voor alle sekswerkers, ongeacht geslacht.
- We verbeteren de rechten van huishoudelijk medewerkers die via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning ingezet worden.
- Mensen in de bijstand mogen een half jaar samenwonen zonder dat dit invloed heeft op hun uitkering.

DOEL 9. INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR

Wat is de situatie in Zwolle

De openbare ruimte zien wij als een plek om te verblijven, veilig je weg te vinden, je te bewegen en mensen te ontmoeten. Helaas zijn deze functies langzaam in het gedrang gekomen door auto's. Uitlaatgassen zijn schadelijk voor de luchtkwaliteit en daarmee voor de gezondheid. Auto's nemen veel ruimte in. Zowel tijdens het rijden als tijdens het stilstaan. Bij de meeste dodelijke verkeersslachtoffers zijn auto's betrokken. Kinderen kunnen vaak niet meer veilig buiten spelen en zelf naar school gaan. Auto's worden zwaarder en hoger. Daardoor zijn ze gevaarlijker bij botsingen, ook op lage snelheden.

Wat wil GroenLinks Zwolle

Het STOP-principe wordt gebruikt bij de inplanning van mobiliteitsbeleid, waarbij de prioriteit eerst naar Stappen, dan Trappen (fiets), vervolgens Openbaar vervoer en dan pas naar Personenwagens gaat. Zwolle heeft een centrumfunctie, en is een belangrijk spoorknooppunt daarom blijven we investeren in het Openbaar vervoer en het stationsgebied. We willen daarbij onderzoeken hoe lightrail kan helpen bij het verbinden met de regio. Ook zetten we ons in voor het regionale fietsnetwerk. Wandelen en fietsen is gezond. Daarmee draagt het bij aan het zorgbeleid van de gemeente. Wij vinden dat kinderen vanaf ongeveer negen jaar zelf naar school moeten kunnen lopen en fietsen. Routes naar scholen worden nu te veel bedreigd door auto's. Wij offeren de kwaliteit van het leefgebied van kinderen en volwassenen niet op aan het belang van auto's.

Speerpunten

Een autovrije binnenstad

Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad. Binnen de stadsgracht wordt Zwolle autovrij. Er komen extra parkeerplekken net buiten de stadsgracht. Het aantal parkeerplekken binnen de stadsgracht kan dan flink omlaag. Deze ruimte kunnen we gebruiken voor bomen en woningen.

De enige uitzondering maken we voor het verspreiden van spullen in de stad (stadsdistributie). Hiervoor zetten we uitstootvrije busjes in. Er komen verzamelpunten of 'hubs' om goederen te verspreiden en pakketten af te halen. Dit doen we ook aan de rand van de stad in de vorm van transferia om overstapmogelijkheden te versterken. Bij deze hubs zorgen we voor drinkwater,

openbare toiletten en mogelijkheden om vervoer te delen. Bijvoorbeeld deelfietsen en deelauto's.

Binnen de stadsruit maken we Zwolle autoluw. De StadsRuit is het gebied binnen de grotere wegen in de stad, zoals de IJsselallee, Blaloweg, Zwartewaterallee en de Ceintuurbaan.

Betere fietsinfrastructuur

Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad. We investeren in fietsinfrastructuur. Bijvoorbeeld door beter onderhoud en door meer (bredere) fietspaden aan te leggen. Hierbij horen ook meer bewaakte fietsstallingen in het centrum. En fietsstallingen in straten voor bewoners die hun fiets niet achter hun huis kunnen plaatsen. Van parkeerplekken voor auto's maken we parkeerplekken voor fietsen. Knelpunten op doorgaande fietsroutes lossen we op. Bijvoorbeeld door andere routes aan te leggen en fietspaden te verbreden. De auto is niet langer de norm in de stad. We verbinden de omgeving van Zwolle beter door fietssnelwegen en recreatieve fietspaden aan te leggen. Er komt een strooiplan om fietspaden en wandelroutes veilig te maken bij gladheid en sneeuw.

Maximaal 30 op wegen zonder apart fietspad

Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad. 30 is de nieuwe standaard maximale snelheid binnen de bebouwde kom. Deze verandering werkt alleen als we wegen hier ook naar aanpassen. Dit moet een prioriteit worden voor de gemeente. Brommers en scooters gaan zo veel mogelijk naar de rijbaan. Fietspaden scheiden we van rijbanen waar dit nog niet het geval is. Alleen bij wegen met een apart fietspad is harder dan 30 toegestaan. Een rode fietsstrook op een weg geldt niet als een apart fietspad.

Meer openbare laadpalen voor elektrische auto's

Duurzame mobiliteit voor een gezonde stad. In de komende vier jaar verdubbelen we minimaal het aantal openbare oplaadpunten voor elektrische auto's. Daarom nemen we bij nieuwe herinrichtingsprojecten ook de laadplekken standaard mee. Daarbij kijken we ook naar moderne technieken, zoals lantaarnpalen met oplaadmogelijkheden.

Overige actiepunten

- We ondersteunen initiatieven om auto's te delen. Bij voorkeur elektrische auto's. Elektrische deelscooters zorgen er niet voor dat mensen minder autorijden. Ze zorgen er juist voor dat minder mensen fietsen. Daarom willen we elektrische deelfietsen in plaats van deelscooters. We stimuleren 'mobiliteit als dienst'

(Mobility as a Service, of MaaS). Dit gaat erom dat je al je vervoer met apps kunt plannen, boeken en betalen.

- We steunen onderzoeken of het mogelijk is om wegen te ondertunnellen zoals bijvoorbeeld de A28. Dat geeft ruimte voor nieuwbouw vlakbij het centrum en minder geluidsoverlast voor de omwonenden.
- We willen de lobby versterken voor meer spoorverbindingen en stations in Zwolle en de omliggende regio. We onderzoeken of we de omgeving van Zwolle duurzaam kunnen verbinden met lightrail. Dit sneltram systeem zou bijvoorbeeld op het kamperlijntje of op de verbinding met Deventer of Meppel ingezet kunnen worden. Dit zijn drukke treinverbindingen waar meer stations de verbindingen in de regio kunnen versterken.
Treinstation Zwolle-Zuid is een voorbeeld van zo'n station dat er moet komen. De gemeente gaat samen met de provincie en omliggende gemeenten praten met NS, ProRail en Den Haag om de komst van meer (internationale) treinverbindingen en stations te versnellen.
- Er komen wijkwerkplekken. Dit zijn ruimtes waar bedrijven, studenten en werknemers een werkplek kunnen huren. We onderzoeken of het mogelijk is om de huurprijs inkomensafhankelijk te maken. De aanwezigheid van anderen vergroot het werkplezier. Contacten tussen diverse bedrijven kunnen leiden tot innovatie. En de werkplekken verminderen de reiskilometers. Zo kan iedereen een paar dagen per week lopend naar de wijkwerkplek.
- We rollen de rode loper uit voor groene en circulaire pioniersbedrijven! We blijven inzetten op de maak- en creatieve industrie. We doen dit door intensief met scholen samen te werken. We ondersteunen Perron038 om de maak- en creatieve industrie in Zwolle op de kaart te zetten. We ontwikkelen in de spoorzone een wijk waar studenten, makers, kennisbedrijven en maakbedrijven elkaar ontmoeten. We werken samen met scholen om personeelstekorten in de techniek, energietransitie, zorg, onderwijs en ICT tegen te gaan.
- De gemeente investeert actief in innovatie. We sturen daarbij op brede welvaart. We werken samen met de scholen om innovatie te stimuleren. Naast de top-innovatiecentra betrekken we de grote bedrijven uit de regio. Circulariteit en circulair ondernemen wordt een belangrijke innovatierichting.
- We blijven ons verzetten tegen Lelystad airport.

DOEL 10. VERMINDERING ONGELIJKHEID

Wat is de situatie in Zwolle

Begin 2019 had de rijkste 1 procent van Nederland iets meer dan kwart van al het privé-vermogen in handen¹⁰. Daarbij gaat het om onroerend goed, geld op de bank, aandelen en obligaties; min de schulden.

Zwolle biedt verschillende soorten ondersteuning om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. Nog niet voor iedereen is dit mogelijk. Verbeteringen blijven nodig. Ook in Zwolle zijn nieuwkomers die hun weg moeten vinden in de stad.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen de financiële ongelijkheid verkleinen. Mensen met een laag inkomen moeten zich ondersteund voelen. Alle Zwollenaren moeten een goed basisinkomen hebben. Zo kan iedereen vanaf 18 jaar zelfstandig zijn leven inrichten.

Wij vinden het belangrijk dat iedereen gelijke kansen heeft op alle vlakken. Bijvoorbeeld sociale contacten, onderwijs, economische situatie, vervoer en betrokkenheid bij politiek. We zien duidelijke voorbeelden om gelijkheid te bevorderen. Goed openbaar vervoer met een dicht netwerk overal in de stad is belangrijk. En vrijetijdsbestedingen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Zoals sport, educatie, kunst en cultuur.

Nieuwkomers zijn van harte welkom in de stad. Wij helpen ze zo goed mogelijk om hun weg te vinden. We gaan met hen in gesprek om te weten waar zij tegenaan lopen en wat er beter kan. Taal is een belangrijk middel om je weg te vinden in een nieuw land. Daar zetten wij extra op in.

Als inclusieve stad gaan we discriminatie actief tegen. Op welke achtergrond dan ook. Dit is duidelijk herkenbaar in beleid, regels en uitvoering daarvan.

Speerpunten

Een inclusieve stad

Zwolle van ons allemaal. Iedereen voelt zich vrij om zichzelf te zijn. Daarom geven we prioriteit aan de aanpak van racisme en discriminatie. We organiseren ontmoetingen. Elkaar kennen is elkaar waarderen. Samen met culturele en levensbeschouwelijke organisaties brengen we mensen bij elkaar.

¹⁰<https://www.volkskrant.nl/economie/vermogensongelijkheid-nog-groter-dan-gedacht-woonkloof-koop-huur-groeit-bcfa668f/>

We organiseren een jaarlijkse Ketu koti Viering op 1 juli.
Zwolle van ons allemaal. Vluchtelingen helpen we om een plek in de samenleving te vinden. Bijvoorbeeld door hen te begeleiden bij het leren van de taal en bij het vinden van werk.

Overige actiepunten

- We hebben extra aandacht voor mensen met een verhoogd risico om niet mee te kunnen komen. Voor hen zijn er toegankelijke plekken waar zij terechtkunnen voor vragen, informatie en ondersteuning.
- We doen een onderzoek naar het basisinkomen. Met als doel dat iedereen voldoende inkomen heeft om van te leven zonder te hoeven werken.
- Er komen inburgeringstrajecten op maat voor nieuwkomers. Veel meer aandacht gaat uit naar het oefenen van de taal en voorbereiding op werk. Voor elke nieuwkomer komt er een plan hoe deze op vijf dagen per week de Nederlandse taal oefent. Bijvoorbeeld door een combinatie van taallessen, opleiding, vrijwilligerswerk, werk, oefenen met vrijwilligers en meedoen aan sport of andere activiteiten. Het plan maken we samen met partners die zich met taal en inburgering bezighouden.

DOEL 11. DUURZAME STAD

Wat is de situatie in Zwolle

Een waardevol onderdeel van fijn samenleven is kunst en cultuur. In kunst en cultuur uiten mensen zich, herkennen mensen zichzelf en voelen zij waarom zij leven. In Zwolle zijn veel verschillende culturele voorzieningen en activiteiten. Van opvallende culturele centra als Odeon/de Spiegel, Hedon, de Fundatie, Het Vrouwenhuis, Fraterhuis, Artez en de Stadkamer tot meer kleinschalige experimentele culturele uitingen in het Langhuis, DOAS, de Jonge Honden en vele andere mooie culturele initiatieven. Bovendien geniet Zwolle een rijkdom aan cultuureducatie, zoals ArtEZ, Cibap, Deltion en Kunsteducatie NL, waardoor ook jonge artiesten worden geënthousiasmeerd en opgeleid. Er is een veelzijdig kunst en cultureel klimaat in Zwolle waar we trots op zijn. Ook het historisch erfgoed in de binnenstad is prachtig. Veel mensen van binnen en buiten Zwolle genieten daarvan. Het nieuwe stadsmuseum Anno opent in het voorjaar van 2022.

Er is een groot woningtekort in Zwolle. Bij jong en oud, alleenstaanden en gezinnen. De wachtlijst voor een sociale huurwoning wordt steeds langer. De prijzen in de vrije sector stijgen. Zowel bij huur als bij koop. Steeds vaker kopen beleggers huizen op om voor veel geld te verhuren, in plaats van om in te wonen.

In Zwolle zijn steeds meer woningen verduurzaamd, onder andere in de wijk Berkum. Maar er zijn nog veel woningen die beter geïsoleerd kunnen worden of nog geen zonnepanelen hebben.

Als laatste heeft duurzaamheid een belangrijke plek gekregen in de plannen voor toerisme voor de komende jaren.¹¹

Wat wil GroenLinks Zwolle

Versterken van het culturele klimaat in de stad

Cultuur verbindt mensen en maakt hen blij. Daarom willen wij kunst en cultuur in de stad behouden en versterken. Wij geven ruimte aan nieuwe initiatieven en behouden het goede. Van basisonderwijs tot middelbare school is er cultuureducatie. Elk kind bezoekt vanaf zijn/haar 4e levensjaar een keer per jaar een theatervoorstelling én een museum.

Op 21 mei doet Zwolle mee aan de 'wereldwijde viering van internationale cultuur'. We besteden aandacht aan de culturele rijkdom in de stad. In Zwolle wonen mensen van meer dan 100 verschillende culturele achtergronden.

¹¹ <https://www.zwolle.nl/organisatie/nieuws/toeristisch-perspectief-2030-recre-ren-in-balans>

Voor mensen met een beperking organiseren we een weekend met aangepaste cultuurbeleving. Bijvoorbeeld met een silent-disco, een aangepast festival met musea, dans, theater, muziek en film met ondertiteling, audiodescriptie, visiogids en gebarentolk. Uiteraard is alles toegankelijk voor mensen met hulpmiddelen, net als in de rest van het jaar.

Er komt meer ruimte voor (jong) talent: broedplaatsen, oefenruimtes, ateliers, expositiemogelijkheden en experimentele podia. We zien graag talenten met verschillende culturele achtergronden. Initiatieven om elkaar te inspireren omarmen we.

Een betaalbare duurzame woning voor iedereen

We willen 10.000 nieuwe woningen vóór 2030. Op dit moment bouwt Zwolle volgens het 30-40-30 principe. Dat betekent 30% goedkopere woningen, 40% in het middensegment en 30% in het dure segment. Hier maken we 40-40-20 van. Zo zorgen we voor meer betaalbare woningen. Driekwart van de huishoudens bestaat tegenwoordig uit een of twee personen. Er zijn daarom meer kleinere woningen nodig. Kleinere woningen zijn ook duurzamer en goedkoper.

Naast nieuwbouw is het nodig om de bestaande woningen beter te benutten. Veel mensen wonen groot. Zij hebben relatief veel vierkante meters, bijvoorbeeld omdat hun kinderen het huis uit zijn. Tegelijk kunnen gezinnen vaak geen passende woning vinden. Als we de bestaande vierkante meters beter benutten, kunnen meer mensen een huis vinden. Een wooncoach kan ouderen helpen als zij kleiner willen gaan wonen.

Meer groene tuinen en daken, beter omgaan met regenwater

Een groen sedumdak heeft veel voordelen. Het neemt fijnstof, CO2 en regenwater op, en zorgt ervoor dat het dak langer meegaat. Door zonnepanelen te plaatsen op platte groene daken, verhoog je het rendement van de zonnepanelen.

Meer groen en minder tegels in de tuin zorgt voor verkoeling. Planten warmen minder op dan tegels en koelen de lucht via verdamping van water uit de bladeren. Daarnaast kunnen planten voor meer schaduw zorgen in de tuin. Een groene tuin is dus goed tegen hittestress. Tuintegels worden daarom gratis opgehaald, de tegeltaxi gaat vaker rijden. Er komt gratis hulp voor een tuinplan met weinig tegels. Zo bereiken we twee doelen: meer wateropslag en meer groen.

Bij de keuze voor nieuwe bouwlocaties doen we een watertoets. In deze toets komt bijvoorbeeld informatie over:

- de kans op overstroming op de langere termijn
- de kwaliteit van huizen op basis van vocht in de grond
- en over waterberging in het gebied

Speerpunten

Meer nieuwe woningen

Betaalbaar wonen in een groene wijk. We bouwen meer nieuwe woningen, bij voorkeur binnen de stad.

We houden daarbij rekening met de groottes van de huishoudens. Driekwart van de huishoudens bestaat, ook in Zwolle, uit een of twee personen. Er zijn daarom meer kleinere woningen nodig. Kleinere woningen zijn ook goedkoper. Onder kleinere woningen verstaan we woningen van ongeveer 50 vierkante meter.

We willen 10.000 nieuwe woningen voor 2030. Daarvan 40% goedkoop, 40% middensegment en 20% dure segment. We zien volop mogelijkheden om meer woningen binnen de stad te creëren. We moeten dan vooral kleinere woningen bouwen en meer de hoogte in gaan. Op deze manier kunnen we ook zorgen voor voldoende groen in de stad. Dit is nodig in verband met hittestress en wateroverlast.

Daarnaast moet bij alle nieuwbouwprojecten voldoende rekening worden gehouden met toegankelijkheid, zodat geen enkele Zwollenaar hoeft worden uitgesloten van een deel van de reeds krappe huizenmarkt.

Zwolle is een studentenstad en dat is van grote waarde voor een stad als Zwolle. Er is een tekort aan studentenwoningen. Meer betaalbare studentenhuisvesting voor de studenten is nodig. Wij willen een hospitaregeling voor studenten in Zwolle.

We leggen de rode loper uit voor alternatieve woonvormen zoals CPO-projecten (collectief particulier opdrachtgeverschap), wooncoöperaties, woonzorg clusters, woongroepen en tiny houses. Betaalbaarheid en goede huuromstandigheden van belang. Dat geldt ook voor het mogelijk maken van woonsplitsingen, waarbij de impact op de omgeving een ander belangrijk criterium is.

Leegstaande kantoren en winkels bouwen we om naar woningen.

We bevorderen doorstroming zodat ieder in een passende woning woont. De markt beteugelen we. Kopers van nieuwbouwhuizen verplichten we om zelf in het huis te gaan wonen. We zorgen ervoor dat beleggers niet alles opkopen, zodat starters een kans krijgen. Prijzen in het middensegment reguleren we.

Als we de stad uitbreiden dan doen we dat op grasweiden. Twee derde van alle grond in Nederland wordt gebruikt voor landbouw en veeteelt. Minder veeteelt zorgt ook voor minder stikstof. Daardoor kunnen we meer bouwen.

We maken huizen bij voorkeur van circulaire materialen zoals hout.¹² Nieuwe woningen worden niet alleen gasloos, maar ook energieneutraal. We maken huizen bij voorkeur van circulaire materialen zoals hout. Uiteraard zonder dat dit leidt tot ontbossing.

Betere isolatie en meer zonnepanelen

Klimaatactie. Wat je niet verbruikt, hoeft je niet op te wekken. Daarom is het belangrijk dat alle woningen goed geïsoleerd zijn zodat we de CO₂-uitstoot en de energielasten omlaag brengen. We gaan daarom meer isoleren. Denk aan spouwmuurisolatie, dakisolatie, vloerisolatie en dubbel glas. Isolatie betaalt zich terug, want gas wordt elk jaar duurder. Inwoners kunnen rekenen op steun van de gemeente bij verduurzaming, zeker voor wie dat financieel lastig is.

Daarnaast is isolatie goed voor het klimaat. Daarom willen we dat alle huizen in Zwolle minimaal naar energielabel B gaan. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met vleermuizen en andere diersoorten. De energietransitie moet natuurinclusief uitgevoerd worden.

Om dit te bereiken gaan we naar de mensen toe. We informeren, betrekken en helpen hen. Stichtingen die dit doen krijgen meerderjarige ondersteuning. Bijvoorbeeld 50tintengroen. In elke wijk komt een stichting die zich inzet om de wijk te verduurzamen. Ook energiecoöperaties verbinden we met deze organisaties. Vastgoedeigenaren en makelaars die woningen of kamers verhuren, met name aan studenten, worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid om woningen te verduurzamen.

De website van het duurzaam bouwloket brengen we onder de aandacht¹³.

We investeren in cultuur

Levendige stad. We geven ruimte aan nieuwe initiatieven en experiment en behouden het goede. GroenLinks wil niet winstgedreven culturele broedplaatsen creëren, waar Zwollenaren hun creativiteit kunnen vieren. Er komt meer atelier -en expositieruimte in de stad en in de openbare ruimte is veel mogelijk en te beleven.

Op 21 mei doet Zwolle mee aan de 'wereldwijde viering van internationale cultuur'. We besteden aandacht aan de culturele rijkdom in de stad. In Zwolle wonen mensen van meer dan 100 verschillende culturele achtergronden.

GroenLinks wil dat talentvolle makers en gezelschappen worden gemotiveerd, geïnspireerd en ondersteund.

Bij alle fysieke gemeentelijke projecten wordt een deel van de ontwikkelingskosten ingezet voor kunst in de openbare ruimte. Zwolle omarmt

¹² <https://www.forest-living.com>

¹³ <https://www.duurzaambouwloket.nl/gemeente/Zwolle>

nieuwe initiatieven en zoekt creatief naar mogelijkheden om kunst zichtbaar te beleven.

Overige actiepunten

- We zorgen voor minder fijnstof. We doen daarom mee met Schone Lucht akkoord¹⁴. We doen veel metingen en nemen maatregelen met een omgevingsprogramma Schone Lucht. We streven naar het advies van de WHO om minder dan 10 microgram fijnstof per kubieke meter te hebben.
- We zorgen voor minder uitlaatgassen. Door elektrische bussen, een autovrije binnenstad en meer oplaadpunten voor elektrische auto's. Nieuwe woningen krijgen maximaal 1 parkeerplek. We leggen goede fietspaden of snelfietspaden aan naar het station. En we stimuleren deelgebruik van auto's¹⁵.
- Nieuwe woningen krijgen geen houtkachel, open haard en schoorsteen. Dit geeft te veel fijnstof, en hout verbranden voor het plezier is niet duurzaam. De gemeente informeert en komt met vouchers voor alternatieven voor houtkachels. Bijvoorbeeld infraroodpanelen.

¹⁴ <https://www.schoneluchtakkoord.nl/>

¹⁵ Bijvoorbeeld: <http://www.duurzaamzwolle.nl/deelauto/>

DOEL 12. VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

Wat is de situatie in Zwolle

Nederland heeft de hoogste veedichtheid van Europa. Hierdoor komt teveel stikstof in ons milieu. De niet-biologische landbouw is schadelijk voor de natuur en het klimaat. Er wordt veel gif en kunstmest gebruikt.

De tijd dat alleen mensen in de bijstand tweedehands kleding of spullen kochten is allang voorbij. Steeds meer mensen zien de voordelen van tweedehands kleding en spullen voor het milieu en klimaat. De kledingindustrie is heel vervuilend. En veel werk wordt in arme landen voor een te laag loon gedaan.

Nederlanders gebruiken veel plastic. In de Plastic Waste Makers Index¹⁶ staan we op plek 4. De afgelopen periode hebben we bereikt dat er een nieuw milieuvriendelijk afvalstelsel gaat komen. Dit stelsel is gebaseerd op maximaal 100 kg afval per persoon per jaar.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen minder vee, minder plastic en meer duurzame of tweedehands kleding.

Tweedehandswinkels moeten een goede website hebben, omdat steeds meer mensen online kopen. We willen meer winkels waar duurzame kleding wordt verkocht. En we willen de veestapel verminderen, en biologische en circulaire landbouw stimuleren.

Speerpunten

Een circulaire economie

Klimaatactie. Afgelopen jaren hebben we een verbod op wegwerpbekers bij evenementen ingevoerd. De volgende stap is het wegwerp plastic helemaal uit de stad te bannen.

De afvalstoffenheffing maken we 100% kostendekkend. We halen grofvuil gratis op. Mensen dumpen dan minder snel hun meubels op straat. Zeker voor mensen zonder auto is dit een uitkomst.

Bedrijven stimuleren we om circulair te werken. En we stimuleren onderzoek naar betere recycling, zonder dat afval naar het buitenland verdwijnt.

¹⁶ <https://www.minderoo.org/plastic-waste-makers-index/>

Meer kringloop

Klimaatactie. We moedigen reparaties aan. Bijvoorbeeld door subsidie te geven aan reparatie-café's.

We stimuleren kringloopwinkels en tweedehands-kledingwinkels. We geven hen bijvoorbeeld geld en hulp om een nieuwe website te maken.

Overige actiepunten

- We stimuleren verduurzaming bij leveranciers en onderaannemers van de gemeente. De gemeente koopt circulair in. Circulariteit wordt een criterium in alle aanbestedingen. Gemeente houdt bij haar inkoopbeleid rekening met arbeidsomstandigheden, grondstofgebruik en klimaat.
- Een keuze voor duurzaamheid is een keuze voor grotendeels plantaardige voeding. De catering van de gemeente werkt daarom vanuit het principe van 'carnivoor, geef het door'. Daarbij is plantaardige voeding de standaard en dierlijke producten vallen onder dieetwensen.
- Er zijn weinig vegetarische en veganistische restaurants in Zwolle. We stimuleren daarom dit soort restaurants.
- We stimuleren biologische landbouw. In gebiedsvisies scheppen we voorwaarden voor duurzame landbouw. Bijvoorbeeld door het gebruik van landbouwgif en kunstmest te verbieden. Daarnaast maken we regels voor goed bodembeheer.
- Veeteelt veroorzaakt veel te veel stikstof. De enige echte oplossing is minder vee. Het aantal veedieren in de gemeente Zwolle neemt dus in ieder geval niet toe. We helpen veeboeren die de veestapel willen verkleinen of willen stoppen. We willen verschillende bedrijfsactiviteiten toestaan. Zij kunnen bijvoorbeeld hun grond gebruiken voor zonnepanelen of windmolens, of een (mini) camping.
- We stimuleren lokaal consumeren. Dus de verkoop van lokale boeren aan inwoners. Dit is duurzamer en verbetert de inkomsten voor boeren.

DOEL 13. KLIMAATACTIE

Wat is de situatie in Zwolle

Het is steeds duidelijker dat het klimaat verandert. Wetenschappers waarschuwen er al jaren voor. Nu zien we er steeds meer gevolgen van voor mensen over de hele wereld. Hele gebieden in de wereld worden onleefbaar door droogte of overstromingen. In Zwolle hebben we de laatste jaren last van hittegolven, droogte en plensbuien gehad. We moeten klimaatverandering tegengaan. Tegelijk is het noodzakelijk dat we ons aan het veranderde klimaat aanpassen. Daardoor worden we minder kwetsbaar. Zwolle werkt hard aan via natuurlijke oplossingen hiervoor. We hebben al veel gedaan. Maar we moeten nog meer doen. We willen ons aanpassen aan de klimaatveranderingen en tegelijkertijd CO₂ en andere broeikasgassen in de atmosfeer verlagen.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We kunnen niet langer wachten. Daarom willen we meer actie. We willen minder CO₂ produceren en meer CO₂ opnemen. Dit kan door sneller te gaan met de energietransitie (overgaan van fossiele brandstoffen naar duurzame energie) en door meer natuur te ontwikkelen. We willen vooral meer bomen omdat deze meerdere goede eigenschappen hebben:

- ze nemen veel CO₂ op en geven veel zuurstof af
- ze nemen water op bij stortbuien
- ze geven verkoeling bij hitte
- en ze bieden een gezonde omgeving om te bewegen en ontspannen

Met oplossingen uit de natuur houden we de stad leefbaar én versterken we de biodiversiteit. Hoe meer biodiversiteit, hoe meer CO₂ de natuur op kan slaan. Zo buigen we een negatieve spiraal om naar een positieve spiraal.

Klimaatactie raakt aan veel doelen in dit programma. Daarom staat dit programma vol met klimaatacties.

Speerpunten

Zwolle klimaatklopper

Klimaatactie. We hebben nog 8 jaar om de doelen van het klimaatakkoord van Parijs te halen. Daar willen we voor Zwolle duidelijke keuzes in maken. De Europese Commissie wil honderd klimaatneutrale steden in 2030. GroenLinks wil dat Zwolle hier één van wordt en dat we zorgen dat het Zwolse klimaatprogramma daarop aansluit. Daarbij streven we in 2030 naar een fossielvrij Zwolle. Alle huizen gasloos in 2030.

De energietransitie is belangrijk. We stellen burgerraden in voor advies over de energietransitie en klimaattransitie.

Meer bomen

Klimaatactie. Zwolle heeft nu ongeveer 70.000 bomen in beheer¹⁷. En Zwolle heeft ongeveer 130.000 inwoners. We willen een boom per inwoner. Zo helpen we ook mee aan het bomenplan van de provincie¹⁸. Vooral in Stadshagen zijn weinig bomen. Om dat te bereiken:

- **Planten we voor elke nieuwe inwoner een nieuwe boom**
- **Zorgen we dat bestaande bomen blijven. We beschermen bomen bij nieuwe ontwikkelingen. Als het nodig is, verplaatsen we de bomen.**
- **Planten we bomen bij totdat we net zo veel bomen als inwoners hebben. Hiervoor ontwikkelen we nieuwe natuurgebieden. Bijvoorbeeld in Stadsbroek bij Stadshagen.**
- **Steunen we het Stadshager bos**
- **Willen we meer tiny forests¹⁹ in alle wijken.**

Overige actiepunten

- Zwolle loopt voorop in kennis op het gebied van aanpassingen in de omgeving aan het veranderende klimaat. De gemeente blijft de projecten van Klimaatactief en de Climate Campus ondersteunen en breidt deze uit. We delen de kennis die dit oplevert.
- De gemeente ondersteunt en begeleidt organisaties die werken aan vergroening van de stad. De gemeente verbindt deze organisaties om zo de slagkracht en kennis te vergroten.
- We meten regelmatig hoeveel CO2 de gemeentelijke organisatie uitstoot. En we certificeren de gemeente met de CO2-prestatieladder²⁰.
- Energiebedrijven mogen geen reclame maken voor fossiele energie. Zolang de hoofdactiviteit van energiebedrijven fossiel is, verbieden we voor hen ook alle andere reclame. De gemeente voert zelf campagne voor meer duurzaamheid en sociaal gedrag vanuit haar burgers.

¹⁷ <https://www.zwolle.nl/bomen>

¹⁸ <https://www.overijssel.nl/onderwerpen/natuur-landschap/versterken-van-ons-landschap/>

¹⁹ <https://www.ivn.nl/tinyforest/>

²⁰ <https://www.co2-prestatieladder.nl/>

DOEL 14. LEVEN IN HET WATER

Wat is de situatie in Zwolle

De kwaliteit van ons oppervlaktewater was in het verleden erg slecht. De afgelopen tientallen jaren is dit langzaam verbeterd. We zien ecologisch belangrijke dieren steeds vaker terug. Bijvoorbeeld otters in onze stadsgrachten en bevers in de IJssel.

Wat wil Groenlinks Zwolle

We willen vissterfte in stadsvijvers voorkomen met nieuwe waterverbindingen. Vervuilers van oppervlaktewater laten we betalen voor de opruimkosten. We beschermen waterzoogdieren zoals de otter en bever tegen het verkeer.

We willen dat de gemeente intensief samenwerkt met het Waterschap om de waterkwaliteit en ecologie te versterken. Sommige beken zijn vorige eeuw veranderd in weteringen voor afwatering van gebieden. Deze beken willen we herstellen. De stad kan bijdragen door oevers natuurlijker in te richten. Daarmee maken we ruimte voor waterplanten die de biodiversiteit in het water versterken.

De gemeente neemt als actieve partner deel aan de projecten Ruimte voor de Rivier langs de Vecht en de IJssel. Zij behartigt daar de belangen van de stad en haar burgers. Voor recreatie is het belangrijk dat er veel schoon zwemwater in en rond de stad is. Er komen meer zwemstranden langs de rivieren in de stad.

Afalddumping in de rivieren pakken we aan bij de bron door plastic en blikverpakkingen tegen te gaan. We plaatsen afvalbakken en maken oevers schoon. Voor dat laatste is het project Juttersgeluk²¹ een inspiratie. Daarbij werken mensen vanuit allerlei sociale achtergronden samen aan schone stranden en oevers. Het afval gebruiken ze vervolgens voor nieuwe producten.

Speerpunten

Betere waterzuivering

Groen Zwolle voor mens, dier en natuur. We werken samen met de omgevingsdienst, het waterschap en Vitens om pesticiden, oplosmiddelen, chemicaliën, medicijnen en meststoffen uit het water te weren. Samen met het waterzuiveringsbedrijf komt er een analyse van de problemen bij waterzuivering en welke maatregelen we kunnen nemen.

²¹ <https://www.juttersgeluk.nl>

Rioolzuivering is makkelijker als we het regenwater uit het riool houden. Het regenwater gaat dan de grond in. Dat is ook goed voor de grondwaterstand. Daarom helpen we inwoners om zelf het regenwater uit het riool te houden en scherpen we de hemelwaterverordening aan.

DOEL 15. LEVEN OP HET LAND

Wat is de situatie in Zwolle

De biodiversiteit in Nederland neemt al jaren af. Er is veel te veel stikstof in de natuur. Zwolle heeft gelukkig veel groen. We hebben een aantal natuurgebieden waar we trots op mogen zijn. Bijvoorbeeld de Vreugderijkerwaard en het Engelse Werk. Daar leven veel verschillende vogels op een relatief klein oppervlak. We zijn zuinig op de natuur in de gemeente.

Wat wil GroenLinks Zwolle

GroenLinks Zwolle wil een gemeente met veel biodiversiteit. Waarin planten, dieren en mensen in evenwicht met elkaar leven en allemaal tot hun recht komen. Wij willen dat planten en dieren hun eigen rechten hebben. En dat zij recht hebben op een plant- en diervriendelijk bestaan. Dierenwelzijn is voor ons een belangrijk doel. Wij zijn ervan overtuigd dat een plant- en diervriendelijke omgeving ook goed is voor mensen. In een gezonde buitenlucht verblijven en bewegen is goed voor ieder mens. En het helpt om welvaartsziekten te verminderen.

We willen van Zwolle een bij-vriendelijke gemeente maken. Het aantal wilde bijen, vlinders, zweefvliegen en andere bestuivende insecten daalt wereldwijd. Meer dan 85% van de wilde planten heeft bestuiving en dus insecten nodig. De afname komt door de intensieve grootschalige landbouw en het strakker en efficiënter beheer van het openbare groen. Bijen hebben bloemen nodig. Die vinden ze te weinig op gazons. Met bijenlinten kunnen burgers meer bij-vriendelijke bloemen zaaien.

Alle wijken krijgen meer groen. Daarbij is er voorrang voor wijken die nu nog veel steen hebben. Bijvoorbeeld de Kamperpoort, het Centrum, Assendorp en Hanzeland. Bij alle bouwprojecten komt er aandacht voor groen, bomen en dieren. Gebouwen worden plekken waar ook vogels en andere dieren kunnen leven en nestelen. Er komen geen totaal versteende gebieden bij in de stad.

Net als in de rest van het land is het landbouwgebied rond Zwolle sterk verarmd. Nog lang niet overal zijn bloemrijke bermen en we missen de vele vogels. We willen veel meer rekening houden met vogels en hun leefgebied versterken. Bij het groenbeleid is versterking van ecologische verbindingzones uitgangspunt zodat planten en dieren leefruimte krijgen.

We bestrijden de eikenprocessierups op een natuurlijke manier. We doen dit met sluipwespen en met nestkasten voor vogels die de rups eten.

We maken bewoners bewust van makkelijke mogelijkheden om biodiversiteit en wateropvang in eigen tuin te verbeteren. We nemen maatregelen die bewoners stimuleren om tuinen te vergroenen. De gemeente betreft burgers en verzorgt milieueducatie op wijkniveau. De functie van de Nooterhof als milieueducatief centrum krijgt een stevige basis in de stad.

We willen op een creatieve manier meer geld zoeken voor groene initiatieven. Er zijn burgers die geld willen en kunnen besteden aan groen in hun omgeving. De gemeente maakt met partners een plan om dit te realiseren. Particulier geld komt zo ten goede aan de natuur en aan alle mensen. Een belangrijke rol van de gemeente is dat ze belemmerende factoren bij groene initiatieven van burgers opheft.

Speerpunten

Meer biodiversiteit

Groen Zwolle voor mens, dier en natuur. Planten, dieren en mensen leven met elkaar in evenwicht. We planten alleen groen aan dat bijdraagt aan de biodiversiteit. Daardoor is kunstmatige bestrijding van bijvoorbeeld de processierups niet meer nodig. Samen met natuurorganisaties bepalen we welk groen daaraan bijdraagt. Ook bij het maaibeleid staat biodiversiteit centraal.

Verbeteren van dierenwelzijn

Groen Zwolle voor mens, dier en natuur. Wij vinden een goed leven voor alle dieren belangrijk. Voor vee, huisdieren, wilde dieren, vogels, bijen, insecten en dieren die de aarde onder de grond gezond houden. Dierenwelzijn verbeteren we door samen te werken met het dierenasiel, de dierenambulance en Flappus.

Overige actiepunten

- Samen met burgers vergroenen we versteende wijken, pleinen, schoolpleinen, daken en gebouwen.
- We maken van Zwolle een bij- en vlindervriendelijke gemeente. Er komen heel veel bloeiende planten in de gemeente waar bijen, vlinders (en mensen) van genieten.
- Geen dierenmarkten.

DOEL 16. VREDE, JUSTITIE EN PUBLIEKE DIENSTEN

Wat is de situatie in Zwolle

In een groeiende stad vergen thema's op het gebied van leefbaarheid en veiligheid onze aandacht. Het aantal mensen met gedrag dat niet iedereen begrijpt neemt al jaren toe. Zowel achter de voordeur als in de publieke ruimte. Hiervoor wordt vaak de politie ingeschakeld. Maar die is hier niet voor bedoeld. Mensen met onbegrepen gedrag hebben vaker andere zorgprofessionals nodig. Daarnaast is drugscriminaliteit een probleem in Zwolle. Het is daarom belangrijk om door te gaan met de aanpak en preventie hiervan.²² Dat geldt ook voor kwetsbare jongeren die of slachtoffer worden of juist aangetrokken worden tot de valse verleidingen van criminelen. De gemeente is zich bewust van de gevaren van deze en andere vormen van ondermijning²³.

De dienstverlening van de overheid wordt steeds digitaler. Dat is logisch als je efficiënt een stad van 130.000 inwoners wilt bedienen. Maatwerk is duur en kost veel tijd.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We stimuleren deelgebruik en maatschappelijke uitgaven die voor iedereen belangrijk zijn. Vervuilende consumptie willen we financieel ontmoedigen. De OZB is de belangrijkste eigen inkomstenbron van een gemeente. Bij de OZB dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten. Wanneer de gemeentelijke begroting niet sluitend is en bezuinigingen in het collectieve domein onvermijdelijk zijn, dan kiezen wij bewust voor een verhoging van de OZB. Ook wordt autoparkeren in de hele stad duurder als dit noodzakelijk is. Laten betalen voor afval is ook een manier om op een verantwoorde manier inkomsten te krijgen.

We kopen geen diensten in van bedrijven waarvan de topmensen te veel verdienen.

We zijn zuinig op onze democratie en willen haar nieuwe impulsen geven. Over een aantal belangrijke thema's willen we vergaande burgerraadpleging. Daarbij willen we meer mensen horen dan gebruikelijk. Wij nodigen mensen uit om mee te denken en

²²<https://www.rtvoost.nl/nieuws/1665682/Gemeenteraad-Zwolle-lijkt-unaniem-achter-keiharde-aanpak-drugscriminaliteit-te-staan> en <https://www.rtvoost.nl/nieuws/1998984/250-Cokesnuivers-uit-Zwolle-krijgen-sms-je-van-politie-ik-was-terughoudend-om-m-te-openen>

²³ <https://www.zwolle.nl/organisatie/nieuws/control-op-ondermijning-in-zwolle> en <https://www.politie.nl/nieuws/2020/maart/16/02-ijsse-land-overheid-werkt-samen-aan-een-veilig-ijsse-land.html>

faciliteren dat in een fijne omgeving. Vooraf vertellen we duidelijk wat we met de burgerraadpleging doen. Dit kan raadgevend of beslissend zijn. Veel mensen denken graag mee en hebben goede ideeën.

De digitale diensten van de gemeente moeten makkelijk te gebruiken zijn. De gemeente mag gegevens verzamelen om haar taken goed uit te kunnen voeren. Maar alleen als ze hier open en eerlijk over is. Het moet makkelijker worden om een klacht in te dienen over de gemeente. Alles gaat steeds meer digitaal. Te veel mensen lopen vast als ze vinden dat hen onrecht aangedaan wordt.

We willen criminaliteit voorkomen. Daarom zetten we meer buurt- en jeugdwerkers in. We zetten samen met de wijkagenten en bewoners mooie buurtpreventieprojecten op. Bijvoorbeeld zoals in Holtenbroek is gedaan en al op meerdere plekken succesvol met de PolitieKids wordt gedaan.

Te veel en verkeerd gebruik van alcohol, tabak en drugs ontmoedigen we. Bijvoorbeeld door meer en betere voorlichting aan ouders en jongeren. We willen dat de gemeente doorgaat met het project De Confrontatie. Door politie en toezichthouders worden jongeren gefilmd die roekeloos onder invloed zijn en in plaats van een bekeuring wordt de filmopname later aan de jongere en de ouders getoond. Bovendien willen we geen reclame voor verslavende middelen. De teelt en handel van softdrugs, XTC en paddo's willen we legaliseren. Legale handel voorkomt criminaliteit.

Mensen met gedrag dat niet iedereen begrijpt moeten door de juiste instanties op een goede manier opgevangen worden. Vooral de acute eerste opvang en begeleiding bij incidenten vergt een 24/7 organisatie.

Speerpunten

Gebruiksvriendelijke gemeentelijke diensten

Zwolle van ons allemaal. Daarom is de lokale overheid dienstbaar en toegankelijk. De overheid is niet degene die je wantrouwt, maar de plek waar je naartoe gaat voor hulp of een vraag. De website en loketten van de gemeenten moeten dan ook laagdrempeliger en toegankelijker worden. We omarmen initiatieven van bewoners en zorgen dat jong en oud meepraten en meebeslissen over de toekomst van de stad, bijvoorbeeld via jongerenraden en experimenten met buurtreferenda.

We zorgen ervoor dat iedereen mee kan komen met de digitale ontwikkelingen. Denk hierbij aan cursussen in buurthuizen, via de Stadkamer, digitale hulp aan huis en het controleren van overheidssites op toegankelijkheid en leesbaarheid.

Er komt een loket Digitale Zaken. Burgers kunnen daar terecht met al hun vragen en klachten over gemeentelijke digitale zaken. Dit loket is toegankelijk via zwolle.nl, via een fysiek loket in het gemeentehuis, en telefonisch.

De gemeente moet een klacht sneller behandelen dan nu het geval is. Dat moet meestal binnen 4 weken (nu 6), en mag nooit langer dan 6 weken duren (nu 10).

Bij ICT-aanbestedingen spelen de kwaliteitsnormen een leidende rol. Niet de kostenbesparing die het ICT-systeem mogelijk oplevert. De gemeente probeert zo veel mogelijk coöperatief haar software in te kopen en te laten ontwikkelen. De software moet echt een probleem oplossen. Als dat niet of onvoldoende het geval is, ziet de gemeente ervan af.

Criminaliteit voorkomen

Toegankelijke zorg en ondersteuning. Criminaliteit en extremisme ontstaan niet zomaar. Grote sociale problemen, gebrek aan perspectief en aan mogelijkheden tot zelfontwikkeling, en ongelijkheid zijn vaak de achterliggende oorzaak. Dat biedt aanknopingspunten voor een preventieve aanpak.

We breiden de ondersteuning voor wijkagenten uit. Voor elke wijk komt een wijkveiligheidsplan. Samen met bewoners, ondernemers, instanties en de politie wijzen we onveilige punten aan en zoeken we naar oplossingen.

De GGZ rusten we beter uit om mensen met onbegrepen gedrag op te vangen en te helpen.

Overige actiepunten

- Er komt een online participatiegids. De gemeente hanteert deze om inwoners en andere belanghebbenden actief te betrekken bij sociale en ruimtelijke plannen. Inwoners weten zo wanneer zij horen over plannen die hen raken en hoe zij vervolgens daarop invloed kunnen uitoefenen. De participatiegids biedt inwoners veel ruimte hun inbreng te hebben, vooral inwoners die niet vanzelf hun zegje doen. Ook geeft de participatiegids mogelijkheden voor eigenaarschap van inwoners (zoals het Right to Challenge).
- Belanden jongeren toch op het criminele pad? Dan benaderen en begeleiden we hen direct en individueel. Wijkagenten, scholen, sportverenigingen, straatwerkers en zorgverleners zetten we in. Ze moeten onder regie van de gemeente in contact komen met het gezin en zo te weten komen wat er 'achter de voordeur' speelt.

- We willen meer aandacht voor slachtoffers en voor de zorg die zij nodig hebben. Verschillende soorten (huiselijk) geweld en criminaliteit vragen allemaal om een andere aanpak en om maatwerk voor slachtoffers. Een goede samenwerking is nodig tussen de gemeente, politie, hulpverleners, artsen en buurtwerkers. Voor mensen die terugkeren uit de gevangenis regelen we maatschappelijke re-integratie goed.
- Over twee grote onderwerpen komt burgerraadpleging: over woningnood en over het verduurzamen van huizen. Voor de burgerraadpleging nodigt de gemeente steekproefsgewijs Zwollenaren uit.
- Voor gewelddadige misdadigers hebben we geen begrip. Met politie en justitie kiezen we voor een strenge en passende aanpak. Opsporen van oorzaken en luisteren naar levensverhalen kan preventief werken. Aandacht voor resocialisatie en een goede plek vinden in de samenleving is van belang.
- De landelijke toeslagenaffaire heeft pijnlijk duidelijk gemaakt hoe belangrijk een onafhankelijke ombudsfunctie is. We willen een duidelijk herkenbare en vindbare lokale ombudsfunctie. Bij de lokale ombudsfunctionaris kan je terecht met bezwaren tegen gemeentelijke beslissingen en voor onafhankelijke informatie over de gemeentelijke dienstverlening.
- De gemeente maakt beleidsdocumenten standaard inzichtelijk in een register. Zo is duidelijker welke documenten er zijn en via de WOB (Wet Openbaarheid van Bestuur) en de WOO (Wet Open Overheid) opgevraagd kunnen worden. Ook voor mensen met een beperking.
- We doen mee met de jaarlijkse Vredesweek.

DOEL 17. PARTNERSCHAPPEN

Wat is de situatie in Zwolle

Zwolle is een Hanzestad. We zitten al heel lang in dit van oorsprong middeleeuwse netwerk. We hebben in 1980 het internationale Hanzeverbond opnieuw aangehaald door als eerste stad internationale Hanzedagen te organiseren. Vanaf 1980 zijn er elk jaar Hanzedagen georganiseerd, behalve vorig jaar door de corona-pandemie. In 2030 organiseren we het weer in Zwolle.

We hebben de zogenaamde regiodeal binnengehaald. Dit is geld van het kabinet om de regio Zwolle 'duurzaam verantwoord' te laten doorgroeien. Dit geld gaat vooral naar de Human Capital Agenda, de Spoorzone, en naar wonen en klimaat.

Wat wil GroenLinks Zwolle

We willen meer met het Hanzeverbond gaan doen, zoals meedoen met internationale projecten. Ook willen we een poging doen om culturele hoofdstad van Europa te worden.

Speerpunten

Meer samenwerking met gemeenten

Zwolle investeert in samenwerking met omliggende gemeenten rond alle belangrijke thema's voor Zwolle. Bijvoorbeeld de energietransitie, duurzame innovatie, bouwlocaties en biodiversiteit. We zetten ons in voor meer participatie van inwoners in deze samenwerkingen.

Met samenwerking volgens de SDG's

Steeds meer organisaties omarmen de SDG's, de duurzame ontwikkelingsdoelen die wij in dit programma beschrijven. De SDG's zijn een mooi instrument in de samenwerking met partners. We zoeken actief partners die werken volgens de uitgangspunten van de SDG's. Samen geven ze nog meer inhoud aan de SDG's.

Overige Actiepunten

- We beoordelen de huidige internationale stedenbanden.
- In de nieuwe gemeenteraadsperiode organiseren we twee SDG-missies naar vergelijkbare steden in het buitenland. We onderzoeken wat internationale en Europese subsidies of programma's hierin kunnen betekenen.

- Zwolle neemt het voortouw in de regio IJsseldelta en pakt samen ideeën op. Hierbij worden raadsleden en inwoners meer betrokken in de uiteindelijke samenwerkingen.